

Program rozvoja obce Pozdišovce na roky 2016 – 2022

Názov:	Program rozvoja obce Pozdišovce na roky 2016-2022
Územné vymedzenie:	obec Pozdišovce
Územný plán obce:	25.8.2016 začaté obstarávanie ÚPN-O
Dátum schválenia PRO:	16.12.2016
Dátum platnosti:	od do 31.12.2022
Verzia ¹ :	1.0
Publikovaný verejne dňa:	19.12.2016
Vypracoval:	RNDr. Radomír Babiak, PhD., www.dokumentypreobce.sk

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

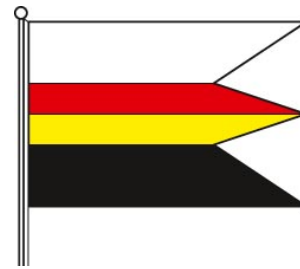

Pozdišovce

erb obce

vlajka obce

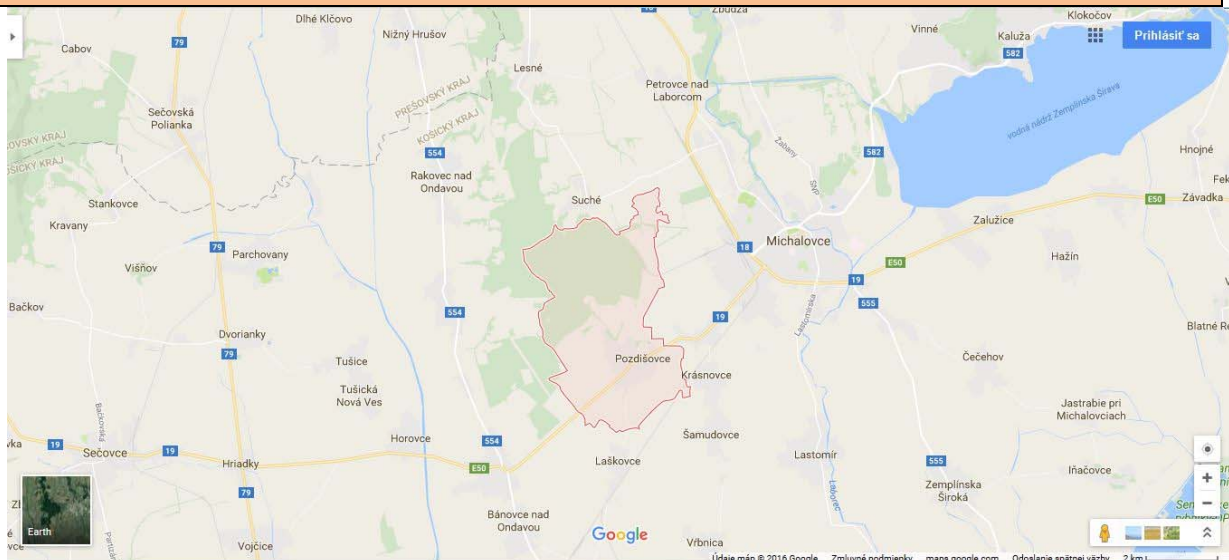
Základné údaje

Samosprávny kraj:	Košický
Okres:	Michalovce
Historický región:	Zemplín
Poloha stredu obce:	48°43'34" s.g.š. a 21°51'15" v.z.d.
Nadmorská výška stredu obce:	116 m.n.m.
Rozloha katastra:	18,05 km ² (1 805 ha)
Počet obyvateľov:	1 289 k 31.12.2015
Hustota obyvateľstva:	71 obyv./km ²
PSČ:	072 01
Evidenčné číslo vozidiel:	MI

Oficiálne kontakty

Adresa:	Obec Pozdišovce Obecný úrad č. 144 072 01 Pozdišovce
Web:	www.pozdisovce.sk
Email:	ocu.pozdisovce@gmail.com
Telefón:	056 / 6891 412
IČO:	00 325 678

Poloha obce

OBSAH

ÚVOD	5
A-ANALYTICKÁ ČASŤ	6
ZOZNAM ANALYZOVANÝCH VÝCHODISKOVÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV A DÁT	7
A.I ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA.....	8
História obce	8
Hrnčiarstvo.....	9
Prírodné pomery	9
Kvalita životného prostredia	10
Ochrana prírody a krajiny	10
Odpadové hospodárstvo.....	10
Ochrana proti povodňam.....	11
Obyvateľstvo	11
Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva	11
Veková štruktúra.....	15
Národnostná a konfesijná štruktúra	15
Vzdelanostná štruktúra	16
Základné socioekonomické charakteristiky obyvateľstva	16
Zamestnanosť a mzdy	17
Nezamestnanosť	19
Domový a bytový fond	21
Dopravná infraštruktúra	22
Technická infraštruktúra	23
Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra a služby	23
Školstvo, kultúrno-spoločenský život a šport	24
Administratívno-správne služby	25
Hospodárske pomery	26
Polohová atraktivita územia	26
Organizačná štruktúra ekonomiky.....	26
Poľnohospodárstvo, pozemkové hospodárstvo a priemysel	27
Cestovný ruch	28
Finančná analýza	29
Prehľad majetku a zdrojov	30
Analýza príjmov a výdavkov.....	30
Ex-post hodnotenie PHSR 2007-2013	32
Ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií.....	34
A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	35
Členstvo obce v organizáciách	36
Štrukturálne fondy v programovom období 2014-2020.....	36
STEEP analýza.....	38
A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA.....	39
SWOT analýza	39

Kľúčové faktory a disparity územia	40
B-STRATEGICKÁ ČASŤ	41
STRATEGICKÁ VÍZIA A STRATEGICKÝ CIEĽ OBCE	42
STRATÉGIA ROZVOJA	43
C-PROGRAMOVÁ ČASŤ	45
OPATRENIA, PROJEKTY A AKTIVITY PODĽA PRIORITYNÝCH OBLASTÍ	46
SÚBOR UKAZOVATEĽOV, VÝSLEDKOV A DOPADOV	49
D-REALIZAČNÁ ČASŤ	55
AKČNÝ PLÁN OBCE	56
ADMINISTRATÍVNE, ORGANIZAČNÉ A INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE PRO	57
STRUČNÝ POPIS KOMUNIKAČNEJ STRATÉGIE	58
SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA	58
E-FINANČNÁ ČASŤ	59
INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN	60
MODEL VIACZDROJOVÉHO FINANCOVANIA A FINANČNÝ RÁMEC	61
SYSTÉM HODNOTENIA A ZARAĐOVANIA PROJEKTOV DO FINANCOVANIA	65
ZÁVER	66
PRÍLOHY	67
ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV POUŽITÝCH V PRO	68
ZOZNAM SKRATIEK POUŽITÝCH V PRO	69
AKČNÝ PLÁN NA DANÝ ROZPOČTOVÝ ROK S VÝHLÁDOM NA 2 ROKY	69
ZOZNAM TABULIEK, GRAFOV, OBRÁZKOV A FORMULÁROV	72

Úvod

Obecná samospráva v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja tvorí integrálnu súčasť regionálnej politiky a regionálneho rozvoja. Integrálnou súčasťou regionálnej politiky sa stala najmä v súvislosti s rozsiahlou decentralizáciou verejnej správy, ktorá sa na Slovensku uskutočnila po prelome milénia a ktorou na obecné samosprávy prešlo obrovské množstvo kompetencií, zodpovednosti a taktiež financií, predstavujúcich významnú časť verejných financií. Samosprávy tak v oblasti vytvárania podmienok pre hospodársky a sociálny rozvoj územia majú svoje nezastupiteľné postavenie. Či už v rámci svojich originálnych kompetencií alebo preneseného výkonu štátnej správy, obce zabezpečujú výkony a služby vo verejnom záujme. Z tohto dôvodu je potrebné venovať veľkú pozornosť a úsilie koncipovaniu rozvojových stratégií samospráv.

Dokument „Program rozvoja obce Pozdišovce na roky 2016-2022“ (ďalej len „PRO“) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskej a sociálnej situácie stanovuje strategické ciele a priority v záujme budúceho rozvoja obce. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania obce. Týmto programom sa uskutočňuje podpora rozvoja na lokálnej úrovni s dôrazom na hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť. Ide o program cielených opatrení, navrhnutý pre stimulovanie rozvoja obce v strednodobom horizonte.

Cieľom tohto dokumentu je navrhnúť funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce so zreteľom na potreby jej obyvateľov. Tento dokument formuluje tak strategické ciele, ako aj konkrétne opatrenia a aktivity, realizáciou ktorých budú tieto ciele naplnené. PRO nie je uzavretý dokument bez možnosti zmien. Práve naopak, je dokumentom živým, otvoreným, ktorý môže byť v prípade potreby kedykoľvek aktualizovaný, dopĺňovaný a upravovaný. Jeho význam a využitie spočíva predovšetkým v tom, že je spracovaný na základe prieskumu názorov a potrieb volených orgánov obce, jej obyvateľov, záujmových skupín, ako aj za spoluúčasti miestnych aktérov a odborníkov.

Ambíciou dokumentu je podať odpovede na tri základné a najdôležitejšie otázky:

1. Akí sme a kde sa nachádzame?
2. Kam sa chceme dostať?
3. Ako sa tam dostaneme?

Cieľom analytickej časti je identifikácia rozvojových faktorov a disparít obce (akí sme a kde sa nachádzame). Následne je v strategicko-časťi sformulovaná vízia, ktorá dáva odpoveď na druhú otázku (kam sa chceme dostať). Spôsob ako sa tam dostať je stanovený v stratégii rozvoja, ktorej úspešné naplnenie bude závislé od úspešnosti realizácie opatrení a aktivít, definovaných v programovej časti dokumentu.

Pri vypracovaní tohto programu rozvoja sa zohľadnili priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých jeho obyvateľov. V záujme naplnenia dlhodobej vízie regionálneho rozvoja SR zameranej na rozvoj obcí, miest a regiónov, na zvyšovanie ich výkonnostného potenciálu a konkurencieschopnosti Národná stratégia regionálneho rozvoja SR stanovuje strategický cieľ: Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja.

A-Analytická časť

Programu rozvoja obce

Analytická časť PRO obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie – analýzu aktuálneho stavu, v akom sa obec nachádza. Definuje vnútorný potenciál územia a limitujúce faktory rozvoja obce.

Zoznam analyzovaných východiskových koncepčných dokumentov a dát

Pri spracovaní Programu rozvoja obce Pozdišovce na roky 2016-2022 boli analyzované a zohľadnené už existujúce programovacie a plánovacie dokumenty:

Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov			
Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Pozdišovce na roky 2007-2013	2007-2013	lokálna	OcÚ Pozdišovce
PHSR Košického samosprávneho kraja 2016-2022	2016-2022	regionálna	http://web.vucke.sk
Územný plán veľkého územného celku Košického kraja	priebežne	regionálna	http://web.vucke.sk
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR	2030	národná	www.telecom.gov.sk
Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020 - návrh	2020	národná	www.telecom.gov.sk
Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	od 2001	národná	www.telecom.gov.sk
Partnerská dohoda 2014-2020	2014-2020	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Operačné programy 2014-2020	2014-2020	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Stratégia Európa 2020	2020	európska	www.eu2020.gov.sk

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Okrem rôznych koncepčných dokumentov bolo pri spracovaní dokumentu použité aj veľké množstvo dát rôzneho charakteru. Ich prehľad zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát

Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát		
Oblasť dát/téma	Zdroj údajov	Webová stránka
Obyvateľstvo	Obec Pozdišovce Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Mestská a obecná štatistika Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011	www.pozdisovce.sk www.statistics.sk www7.statistics.sk datacube.statistics.sk www.upsvar.sk datacube.statistics.sk/SODB/
Bývanie	Obec Pozdišovce Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011	www.pozdisovce.sk datacube.statistics.sk/SODB/
Hospodárstvo	Obec Pozdišovce Databáza regionálnej štatistiky Štatistický úrad SR Obchodný register Živnostenský register	www.pozdisovce.sk www7.statistics.sk www.statistics.sk www.orsr.sk www.zrsr.sk

Školstvo a vzdelávanie	Obec Pozdišovce	www.pozdisovce.sk
Zdravotníctvo	Obec Pozdišovce	www.pozdisovce.sk
Sociálna sféra	Obec Pozdišovce Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny	www.pozdisovce.sk www.upsvar.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

A.I Analýza vnútorného prostredia

História obce

Obec Pozdišovce je významnou národopisnou lokalitou, keďže kedysi bola táto lokalita dôležitým zdrojom obživy rôznych civilizácií. O jej dávnom osídlení svedčia nálezy starých predmetov či zvyšky niektorých objektov – bronzové meče liptovského typu z mladšej doby bronzovej (poloha Kamenec), keramické zlomky ľudu pilínskej kultúry z toho istého obdobia nájdené v roku 1887, neolitické osídlenia v častiach Arenda a Kamenec, mohyly z neskoršej doby kamennej či nález zlatej mince (solidus cisára Teodózia II.) z obdobia sťahovania národov. Zvyšky veľkomoravského osídlenia v susedných lokalitách i nález hrobov z 9.-10. stor. v miestnej časti Hvizda sú dôkazom toho, že územie obce nestálo bokom od civilizačného diania ani v časoch rozkvetu Veľkej Moravy či jej postupného začleňovania do uhorského štátu. Obecná kronika dokonca spomína existenciu hradu v období 1230-1300 na mieste zvanom Kripta, ktorá však doteraz nebola potvrdená.

V roku 1315 daroval Karol Róbert z Anjou osadu Pozdišovce so všetkým usadlosťami Michalovi Akušovi (v rokoch 1321 – 1325 zemplínskemu županovi a neskôr aj iných stolíc) za jeho zásluhy v boji proti Matúšovi Čákovi Trenčianskemu. O sedem rokov neskôr kráľ túto donáciu potvrdil. Podľa maďarských prameňov tento majetok predtým patrilo Petrovi Renoldovi, čo dokazuje, že obec existovala ešte pred uvedenou zmienkou. V roku 1365 sa v obci, ktorá mala charakter pevnosti, spomína aj hrad, ku ktorému patrilo 7 obcí. V tomto období sa obec spomína ako Pazdycz, resp. Pazdycz.

Z 11. októbra 1416 pochádza najstarší písomný doklad o hrnčiarstve na Slovensku, v ktorom sa okrem iného hovorí o ozbíjaní pozdišovských hrnčiarov poddanými michalovského pána Alberta, keď sa vracali z trhu domov. Začiatkom 16. stor. (okolo roku 1514) bol v časti Hvizda postavený kaštieľ, neskôr známy ako Weinbergerov. V roku 1640 sa Pozdišovce stali majetkom Sirmajovcov, ktorí tu popri iných menších rodoch vlastnili majetky až do začiatku 20. stor. Ich príchodom sa začína súvislejšia reťaz správ o obci a menia sa náboženské pomery. V roku 1646/7 bola v obci zriadená školská stanica (protestantská škola), ktorú okolo roku 1650 navštívil významný pedagóg Jan Amos Komenský pri svojej ceste do Blatného Potoka (Sárospatak). Podžupan Peter Sirmaj, zakladateľ pozdišovskej vetvy tohto rodu tu za pomoci Zemplínskej stolice dal postaviť jeden z najkrajších kaštieľov a určil ho za rodinné sídlo.

V roku 1749 sa objavili konkrétne štatistiky o počte obyvateľov. Z 544 obyvateľov bolo 233 gréckokatolíkov, 181 rímskokatolíkov, 126 evanjelikov a 14 kalvínov. V roku 1787 mala obec už 136 domov a 1011 obyvateľov. Postupne sa tu usádzalo aj židovské obyvateľstvo.

V 30-tych rokoch 19. stor. prišli do obce dvaja národní dejatelia – Karol Sereďaj a Jonáš Záborský, zásluhou ktorých sa Pozdišovce stali kultúrnym a národným centrom Zemplína. Štúrovci ich nazývali „stratenou vartou Slovenska“. Okrem týchto dvoch dejateľov obec navštevujú aj ďalší – Pavol Jozef Šafárik, Bohuš Nosák Nezabudov či Andrej Radlinský. Pri sčítaní v roku 1869 žilo v obci doteraz najviac obyvateľov – 1 405. V tomto storočí bol v obci postavený mlyn, liehovar, škola a ďalšie stavby. V roku 1910 mala obec už len 1 219 obyvateľov, čo bolo do značnej miery ovplyvnené vysťahovalectvom v posledných desaťročiach 19. storočia a začiatku 20. storočia (www.pozdisovce.sk). Rovnako ako tomu bolo v iných obciach, aj do života Pozdišovciac výrazne zasiahli udalosti dvoch svetových vojen, ktoré sa odohrali počas 20. storočia.

Hrnčiarstvo

Prvá písomná zmienka o pozdišovskom hrnčiarstve pochádza z 11. októbra 1416 a je najstaršia svojho druhu na Slovensku. Uvádza sa v nej, že uhorský palatín Mikuláš Garaj žiada Zemplínsku stoličnú správu, aby vyšetrila prípad pozdišovských hrnčiarov Dionýza a Blažejka, ktorých v chotári ich obce prepadli a ozbójali poddaní michalovského pána Alberta, keď sa vracali domov z trhu z Michaloviec. Zároveň žiada vinníkov potrestať... Aj keď pozdišovské hrnčiarstvo má nepretržitú tradíciu, ďalšie správy až do polovice 17. stor. sú sporadické a neoverené.

Súvislejšie správy o hrnčiaroch sa objavujú po príchode Sirmajovcov do Pozdišoviec. Najviac sa o nich dozvedáme zo zápisníka Andreja Sirmaja, ktorý si viedol v rokoch 1680-1713. Významným medzníkom bol 8. január 1743, kedy miestny zemepán Meňhert Sirmaj na žiadosť hrnčiarov založil cech, ktorý listinou „Punkta a Poradek Remesla Harčzarskeho, to gest Pozdisowskych Harčzaruw“ z 20. marca toho istého roku aj potvrdzuje. Cechové predpisy obsahujú 18 bodov – artikúl. V zozname hrnčiarov figuruje 39 mien majstrov a ich synov. Vznik cechu mal pre hrnčiarov veľký význam, pretože ich zrovnoprávnil s mestskými remeselníkmi, zamedzilo sa vnútornej konkurencii, zabezpečila sa ochrana pred potulnými remeselníkmi a vyššia kvalita vyrábaného tovaru.

Pozdišovská hrnčiarska dielňa vzbudzuje postupne pozornosť popredných cestovateľov a obec sa objavuje v maďarských i nemeckých lexikónoch ako nálezisko výbornej hliny vhodnej na výrobu riadu. Najvyšší počet – 61 hrnčiarov je zaznamenaný v roku 1867. Z výsledkov sčítania obyvateľstva o dva roky neskôr poznáme aj konkrétne mená hrnčiarskych majstrov a učňov. Väčšinou to boli otcovia a ich synovia (www.pozdisovce.sk).

Prírodné pomery

Geologická stavba územia nie je veľmi pestrá. Severnú časť katastra tvoria neogénne sivé ílovce až prachovce, pieskovce a zlepenice, geologický podklad južnej časti katastra tvoria najmä neogénne pestré kaolinické íly, piesky a štrky. Z hľadiska geomorfologického členenia patrí katastrálne územie obce do Alpsko-Himalájskej sústavy, podsústavy Panónska panva, provincie Východopanónska panva, subprovincie Veľká dunajská kotlina a oblasti Východoslovenská nížina. Južná a juhovýchodná časť katastra obce patrí do celku Východoslovenská rovina a podcelku Laborecká rovina, severovýchodná časť katastra do celku Východoslovenská pahorkatina a podcelku Laborecká niva a západná a severozápadná časť katastra Pozdišoviec do celku Východoslovenská pahorkatina a podcelku Pozdišovský chrbát. Z aspektu vertikálnej disekcie reliéfu sa v katastri obce nachádzajú roviny a pahorkatiny.

Hydrologicky patrí územie obce do úmoria Čierneho mora a do povodia rieky Laborec. Najväčším tokom v katastri obce je rieka Duša, ktorá má viacero ďalších menších prítokov. Na území obce je vybudovaný aj kanál Lipovec. Rieka a potoky na území obce majú dažďovo-snehový režim odtoku, čo znamená, že najvyššiu vodnosť majú vo februári až v apríli (s najvyššími prítokmi v marci). Kataster obce leží v dvoch hydrogeologických rajónoch – Q 108 (Kvartér Laborca od Strážskeho po Stretavu) a N 107 (Neogén Pozdišovského chrbta a Malčickej tabule). Severne od intravilánu obce sa nachádza vodná nádrž RYBNÍK, ktorá predstavuje lovný kaprový revír tento je v správe Mestskej organizácie Slovenského rybárskeho zväzu Michalovce.

Pozdišovce ležia v teplej klimatickej oblasti s priemerne 50 a viac letnými dňami za rok. Severná časť katastra patrí do okrsku T7 (teplý, mierne vlhký s chladnou zimou) a južná časť katastra do okrsku T5 (teplý, mierne suchý s chladnou zimou). Priemerný ročný počet dní so snehovou pokrývkou je v katastri obce menší ako 60, priemerný ročný úhrn zrážok sa pohybuje okolo 600 mm. V januári dosahuje úhrn zrážok menej ako 40 mm, v júli okolo 80 mm.

Z pôdných typov sa v katastri obce nachádzajú najmä fluvizeme kultizemné a fluvizeme glejové stredné a ťažké, taktiež pseudogleje modálne, kultizemné a luvizemné a vo vyššie položených častiach katastra aj podzoly. Poľnohospodárske pôdy v katastri obce majú najmä stredný a vysoký poľnohospodársky potenciál, z hľadiska kontaminácie sú relatívne čisté a sú len vo veľmi obmedzenej miere ohrozené vodnou alebo veternou eróziou.

Z hľadiska fyto geografického členenia patrí územie obce do dubovej fyto geograficko-vegetačnej zóny a nížinnej podzóny. Prírodnou potenciálnou vegetáciou v katastri obce Pozdišovce sú najmä nížinné hygrofilné dubovo-hrabové lesy a dubové lesy, v povodí tokov najmä tvrdé lužné lesy (jaseň-brest-dub). Zoogeografické členenie terestrického biocyklu zaraďuje územie obce do provincie stepí a panónskeho úseku.

Kvalita životného prostredia

Ochrana prírody a krajiny

Z aspektu územnej ochrany prírody leží kataster obce Pozdišovce v území s I. stupňom ochrany prírody a krajiny (ktorým je podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny územie celej Slovenskej republiky). V katastri obce sa nenachádzajú žiadne prvky ochrany prírody s vyšším ako I. stupňom ochrany. Z národných parkov sa najbližšie k Pozdišovciam nachádza Národný park Poloniny v Bukovských vrchoch, v ktorom sú vyčlenené zóny s 2. až 5. stupňom územnej ochrany prírody, z chránených krajinných oblastí sa najbližšie nachádza CHKO Vihorlat. Neďaleko Pozdišoviec sa nachádza aj Chránený areál Zemplínska Šírava, v ktorom sú vyčlenené zóny s 3. a 4. stupňom ochrany prírody.

Základným dokumentom pre realizáciu ochrany rozmanitosti podmienok a foriem života je Územný systém ekologickej stability. Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Michalovce definuje v katastri obce Pozdišovce regionálne biocentrum (RBc – centrum biologickej diverzity regionálneho významu), nachádzajúce sa v jeho západnej a severozápadnej časti (v oblasti Pozdišovského chrbta). V okolí vodnej nádrže RYBNÍK uvedený RÚSES definuje genofondovo významnú lokalitu.

Odpadové hospodárstvo

Systém zberu komunálnych odpadov je v obci nastavený podľa reálnych potrieb obyvateľov a zabezpečuje sa v súlade s ustanoveniami zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Na zber zmesového komunálneho odpadu z domácností sa používajú 110, 120 a 240 l KUKA nádoby, na zber triedených zložiek odpadu (papier, plasty, kovy, sklo) nádoby na triedený odpad a zberné vrecia. Objemné odpady a drobné stavebné odpady sa zbierajú priebežne do veľkoobjemových kontajnerov a odvoz sa zabezpečuje podľa potreby.

Tabuľka 3: Frekvencia zberu komunálneho odpadu v obci

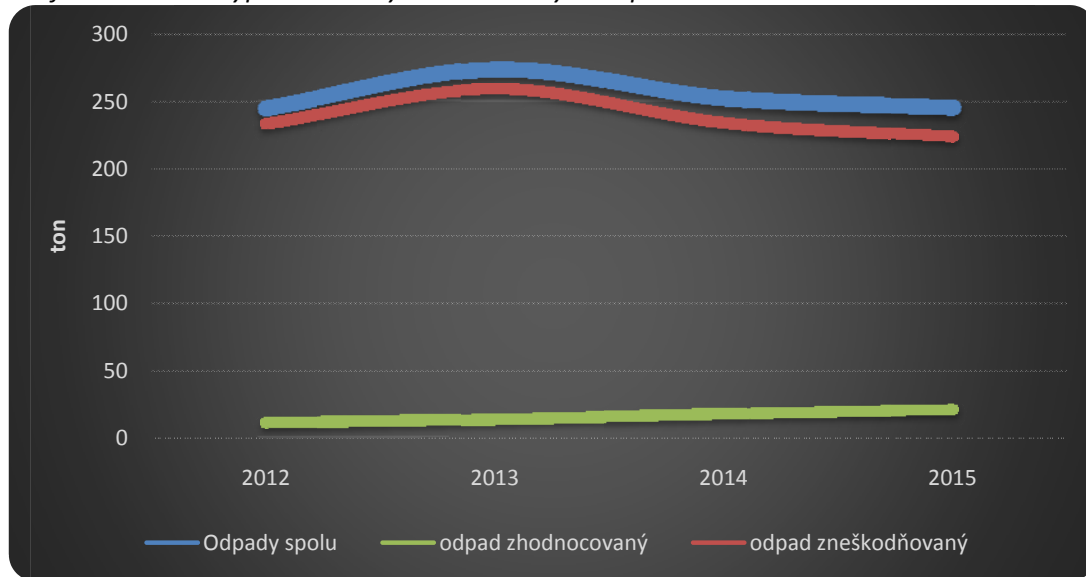
Názov odpadu	Katégoria O-ostatný N-nebezpečný	Frekvencia zberu
zmesový KO	O	1 x za dva týždne
papier	O	1 x za mesiac
plasty	O	1 x za mesiac
sklo	O	1 x za mesiac
kovy	O	1 x za mesiac
viacvrstvé kombinované materiály	O	1 x za mesiac
BRKO	O	priebežne
objemný odpad	O	priebežne
drobný stavebný odpad	O	priebežne
odpad s obsahom škodlivých látok	N	2 x ročne
elektroodpad, batérie a akumulátory	N	2 x ročne

Zdroj: Obecný úrad

Množstvo vyprodukovaných komunálnych odpadov vrátane drobných stavebných odpadov sa v obci pohybuje na úrovni približne 240 až 270 ton ročne. Negatívnou skutočnosťou je nízky podiel zhodnocovaných odpadov. Ten sa síce každoročne mierne zvyšuje (zo 4,5 % v roku 2012 na 8,6 % v roku 2015), no ešte stále je na veľmi nízkej úrovni. Z tohto dôvodu a tiež v nadväznosti na ciele odpadového hospodárstva v Slovenskej republike (kde jedným z cieľov je zabezpečiť do roku 2020 zhodnocovanie odpadu na úrovni 50 % z produkcie všetkých komunálnych odpadov) je potrebné zvýšiť úsilie samosprávy v osvetovej aktivite a uvažovať tiež nad ďalšími opatreniami v záujme podpory triedenia odpadov v domácnostiach, čo by pomohlo zvyšovať podiel zhodnocovaných odpadov.

Graf 1: Množstvo vyprodukovaných komunálnych odpadov v obci Pozdišovce

Zdroj: Ročné výkazy o komunálnom odpade z obce Pozdišovce 2012 až 2015

Ochrana proti povodňam

Z hľadiska manažmentu povodí a protipovodňovej ochrany obyvateľstva sa v katastri obce Pozdišovce nenachádzajú žiadne lokality, ktoré by pri vyššom stave vodných hladín, príp. pri privalových dažďoch mohli byť ohrozované povodňami. Potoky, ktoré pretekajú obcou, majú dostatočne hlboké, regulované korytá.

Obyvateľstvo

Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka zobrazuje základné parametre stavu a pohybu obyvateľstva obce Pozdišovce za posledných 10 rokov. Počet obyvateľov sa v tomto období zvýšil o 53 (z 1 236 v roku 2006 na 1 289 v roku 2015). Takmer polovicu obyvateľov Pozdišovcov (45,5 %) tvoria osoby narodené v inej obci (podľa výsledkov SODB 2011).

Tabuľka 4: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet obyvateľov (k 31.12.)	1236	1255	1266	1277	1243	1266	1279	1276	1289	1289
Živonarodení	10	11	11	11	7	14	7	14	12	7
Zomrelí	12	16	7	15	25	20	15	15	12	11
Bilancia prirodzeného pohybu	-2	-5	4	-4	-18	-6	-8	-1	0	-4
Prisťahovaní	24	36	20	24	13	32	40	17	42	24
Vysťahovaní	20	12	13	9	29	20	19	19	29	20
Migračné saldo	4	24	7	15	-16	12	21	-2	13	4
Bilancia celkového pohybu	2	19	11	11	-34	6	13	-3	13	0
Hr.m. živorodenosti (‰)	8,1	8,8	8,7	8,6	5,6	11,1	5,5	11,0	9,3	5,4
Hr.m. úmrtnosti (‰)	9,7	12,7	5,5	11,7	20,1	15,8	11,7	11,8	9,3	8,5
Hr.m. prirodzeného prírastku (‰)	-1,6	-4,0	3,2	-3,1	-14,5	-4,7	-6,3	-0,8	0,0	-3,1
Hr.m. imigrácie (‰)	19,4	28,7	15,8	18,8	10,5	25,3	31,3	13,3	32,6	18,6
Hr.m. emigrácie (‰)	16,2	9,6	10,3	7,0	23,3	15,8	14,9	14,9	22,5	15,5
Hr.m. migračného salda (‰)	3,2	19,1	5,5	11,7	-12,9	9,5	16,4	-1,6	10,1	3,1
Hr.m. celkového prírastku (‰)	1,6	15,1	8,7	8,6	-27,4	4,7	10,2	-2,4	10,1	0,0

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné prepočty

K 31.12.2015 bol počet obyvateľov obce 1 289. Za posledných 10 rokov možno v obci zo strednodobého hľadiska pozorovať trend mierneho rastu počtu obyvateľov.

Graf 2: Vývoj počtu obyvateľov v obci Pozdišovce

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Úroveň natality za posledných 10 rokov mala pomerne vyrovnaný (avšak veľmi nízky) priebeh, keď sa pohybovala v rozmedzí cca 5 – 11 ‰. Najpriaznivejšie za ostatných 10 rokov boli roky 2011 a 2013, počas ktorých sa narodilo zhodne po 14 detí a hrubá miera živorodenosti dosiahla úroveň 11,1 ‰.

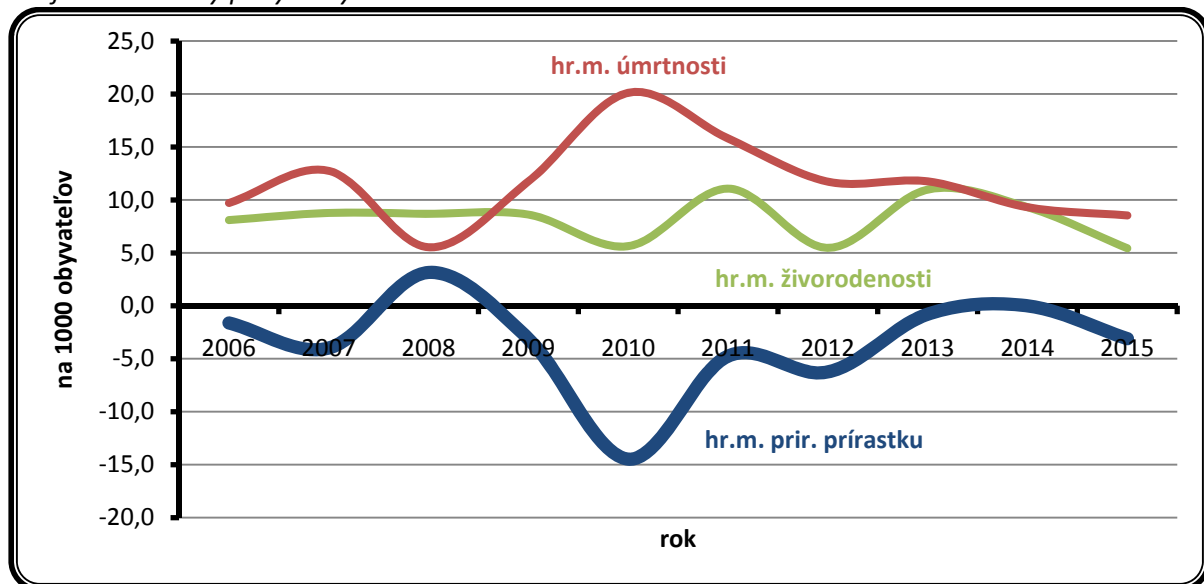

Najmenej priaznivé boli roky 2010, 2012 a 2015, počas ktorých sa narodilo zhodne po 7 detí a hrubá miera živorodenosti tak dosiahla úroveň 5,4 ‰. Priemerná hodnota tohto ukazovateľa za celé hodnotené obdobie, teda za posledných 10 rokov, bola 8,2 ‰. Pre porovnanie, v okrese Michalovce sa hr. m. živorodenosti pohybuje na úrovni cca 10,2 ‰, v Košickom kraji cca 10,9 ‰ a v SR na úrovni cca 10,3 ‰. Pozdišovce teda nemožno považovať za pronatalitnú obec.

Medziročný vývoj počtu zomrelých mal, na druhej strane, oveľa nevyrovnanjší priebeh. Najmenej zomrelých za posledných 10 rokov bolo v roku 2008 (7 osôb), najviac v roku 2010 (25 osôb). Úroveň mortality sa teda pohybovala v rozmedzí od 5,5 po 20,1 ‰, pričom priemer za posledných 10 hodnotených rokov bol v Pozdišovciach 11,7 ‰. Pre porovnanie, v okrese Michalovce sa hr. m. úmrtnosti pohybuje na úrovni cca 10,3 ‰, v Košickom kraji cca 9,4 ‰ a v SR na úrovni cca 10,0 ‰.

Nepriaznivé hodnoty hrubej miery živorodenosti a hrubej miery úmrtnosti sa odzrkadľujú v negatívnej bilancii prirodzeného pohybu obyvateľstva Pozdišovciac. Obec bola počas takmer celého hodnoteného obdobia populačne stratová, k prirodzenému prírastku obyvateľstva za ostatných 10 rokov došlo len raz (v roku 2008). V roku 2014 bola táto bilancia vyrovnaná. Rok 2008 bol teda z hľadiska bilancie prirodzeného pohybu najpriaznivejší, naopak, najmenej priaznivý bol rok 2010 (-18 obyvateľov). Hrubá miera prirodzeného prírastku sa tak v posledných 10 rokoch pohybovala v rozmedzí od -14,5 ‰ v spomínanom roku 2010 po 3,2 ‰ v roku 2008. Prirodzenými populačnými procesmi tak v obci dochádzalo k úbytku obyvateľov.

Graf 3: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2006-2015

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Zatiaľ čo vývoj prirodzeného pohybu je výrazne negatívny, vývoj z hľadiska migračného pohybu už takým nie je. Hrubá miera imigrácie sa v obci za posledných 10 rokov pohybovala v priemere na úrovni 21,4 ‰ (priemerne sa ročne prisťahovalo cca 27 osôb). V absolútnom vyjadrení sa počet prisťahovaných medziročne pohyboval v rozmedzí od 13 v roku 2010 po 42 osôb v roku 2014. Hrubá miera imigrácie sa teda pohybovala v rozmedzí od 10,5 po 32,6 ‰.

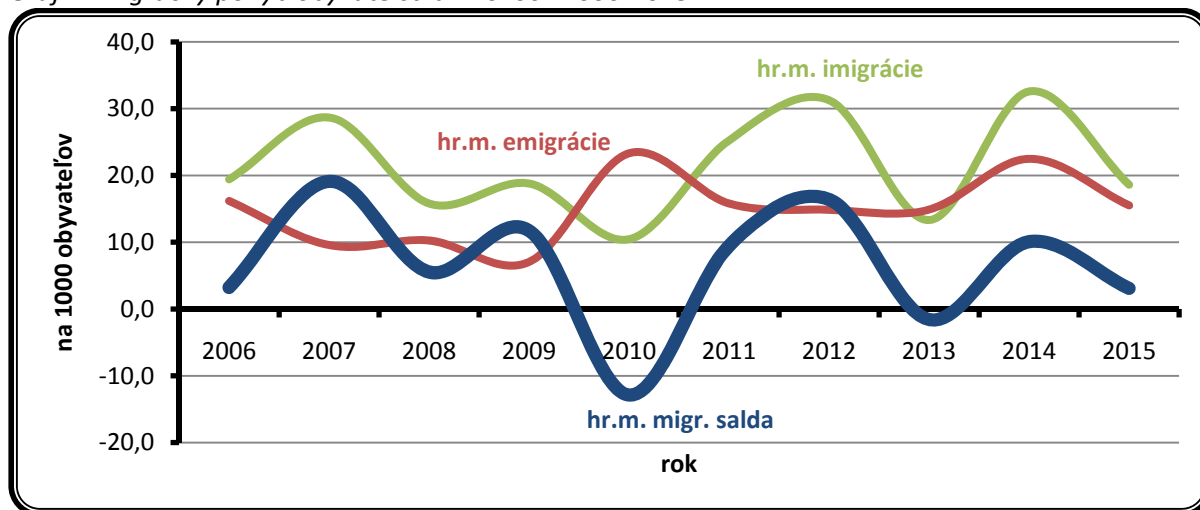
Hrubá miera emigrácie v hodnotenom období dosahovala oveľa nižšie hodnoty, pričom jej priemerná úroveň bola 15,0 ‰ (v priemere cca 19 vystáhaných osôb ročne). Tento ukazovateľ sa pohyboval v rozmedzí od 7,0 ‰ v roku 2009 (9 vystáhaných v danom roku) po 23,3 ‰ v rokoch 2010 a 2014 (po 29 vystáhaných).

Výsledkom hore uvedených procesov bol pozitívny vývoj migračného salda, ktoré sa pohybovalo v rozmedzí od -16 osôb v roku 2010 (migračný úbytok na úrovni -12,9 ‰) po +24 osôb v roku 2007 (migračný prírastok na úrovni 19,1 ‰). Záporné migračné saldo obec v hodnotenom období

zaznamenala len 2 x (2010 a 2013), v ostatných rokoch bolo migračné saldo kladné. Z aspektu migrácie teda v obci prebiehajú procesy, ktorých výsledkom je nárast počtu obyvateľov.

Graf 4: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2006-2015

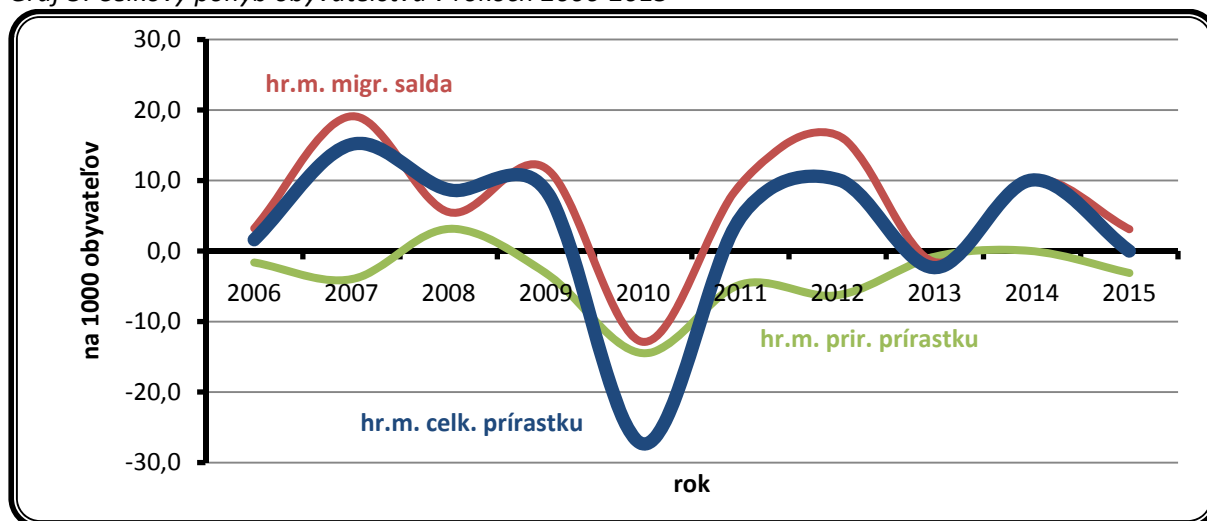

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Hrubá miera prirodzeného prírastku dosahovala počas takmer celého hodnoteného obdobia záporné hodnoty (viac ľudí v danom roku zomrelo ako sa ich narodilo), čiže prirodzenými populačnými procesmi počet obyvateľov klesal. Bilancia prirodzeného pohybu za celé hodnotené obdobie je záporná, na úrovni -44 osôb (tzn., že za posledných 10 rokov zomrelo o 44 osôb viac ako sa ich narodilo). Naproti tomu, hrubá miera migračného salda dosahovala poväčšine kladné (znamenajúce migračný prírastok obyvateľstva) hodnoty, pričom celkovo je migračné saldo za hodnotené obdobie kladné (+82 osôb – tzn., že za posledných 10 rokov sa do obce prisťahovalo o 82 osôb viac ako sa z nej vystaňovalo).

Výsledkom kombinácie vyššie popísaných prirodzených populačných procesov a migračných procesov je priaznivá bilancia celkového pohybu obyvateľstva Pozdišoviec v rokoch 2006 až 2015. Celkový úbytok obyvateľstva obec zaznamenala len 2 x (v roku 2010, tento bol však veľmi výrazný; a v roku 2013), ostatné roky obec zaznamenávala prírastky obyvateľstva. Celkovú situáciu ohľadne populačného vývoja v obci možno teda hodnotiť mierne pozitívne (najmä z dôvodu veľmi priaznivého vývoja migračného pohybu), riziko však do budúcnosti predstavuje vývoj prirodzeného pohybu.

Graf 5: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2006-2015

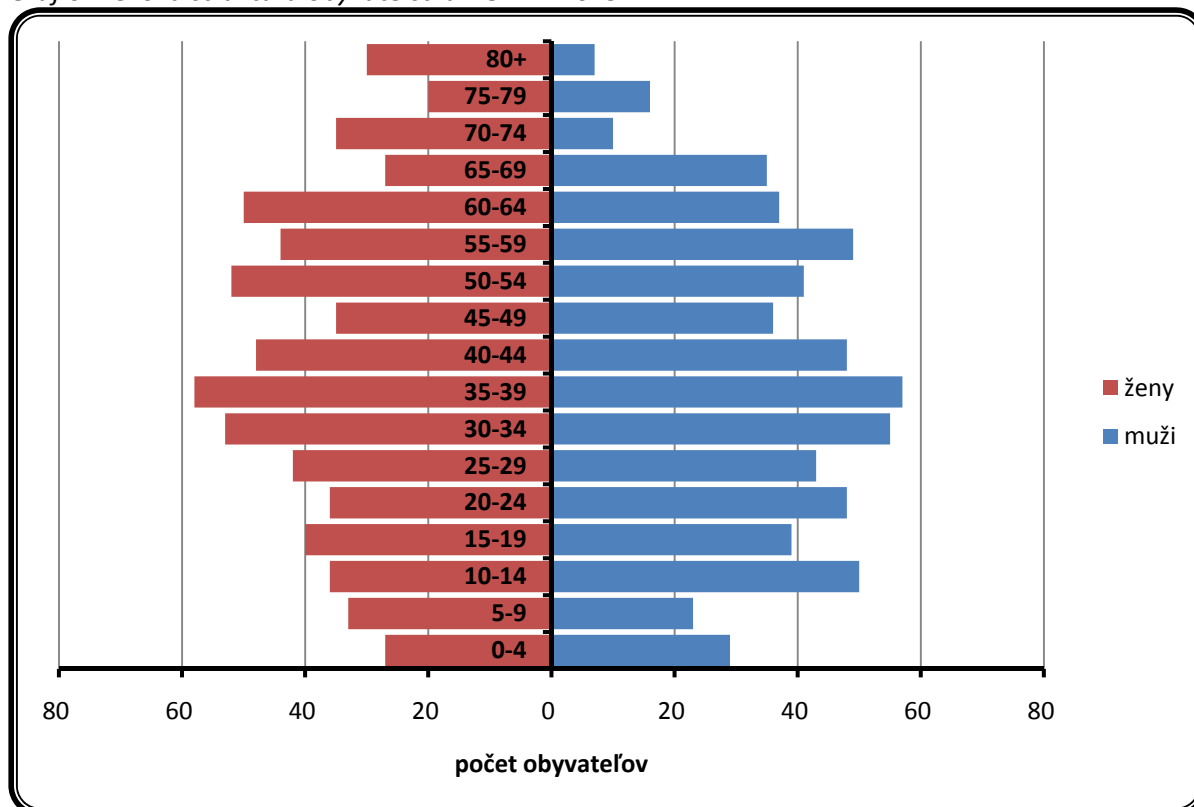
Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Veková štruktúra

Vekovú pyramídu obyvateľstva Pozdišoviec možno charakterizovať ako regresívny typ, keďže početnosť predreprodukčnej zložky (0-14 r.) výrazne zaostáva za početnosťou poreprodukčnej (nad 50 r.) zložky obyvateľstva (v pomere 198 k 453). Najvyššie zastúpenie v štruktúre obyvateľstva majú vekové skupiny (podľa poradia) 35-39, 30-34 a 40-44 ročných. V nadväznosti na (regresívny) typ vekovej pyramídy možno konštatovať, že z dlhodobého hľadiska bude počet obyvateľov obce (pri nezmenených podmienkach) klesať.

Graf 6: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2015

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

V štruktúre obyvateľstva vo vzťahu k ekonomickej aktivite, teda podľa produktívnych vekových skupín, je predproduktívna zložka (0-14 r.) s poproduktívnou zložkou (65+ r.) obyvateľstva takmer vyrovnaná.

Tabuľka 5: Vybrané parametre vekovej štruktúry obyvateľstva obce Pozdišovce

k 31.12.2015	Počet obyvateľov	Veková štruktúra (počet)			Veková štruktúra (%)		
		0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
Pozdišovce	1 289	198	911	180	15,4	70,7	14,0

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Národnostná a konfesijná štruktúra

Národnostné zloženie obyvateľstva obce Pozdišovce je výrazne homogénne, keďže až 89,0 % obyvateľov sa hlási k slovenskej národnosti. K rómskej národnosti sa v poslednom sčítaní (SODB 2011) prihlásilo 7,1 % obyvateľov, ostatné národnosti majú v obci len nepatrné zastúpenie. Tieto údaje sú však mierne skreslené, nakoľko v obci žije aj rómska komunita, ktorá sa v spomínanom sčítaní prihlásila k slovenskej národnosti. Podľa kvalifikovaného odhadu publikovaného v Atlase

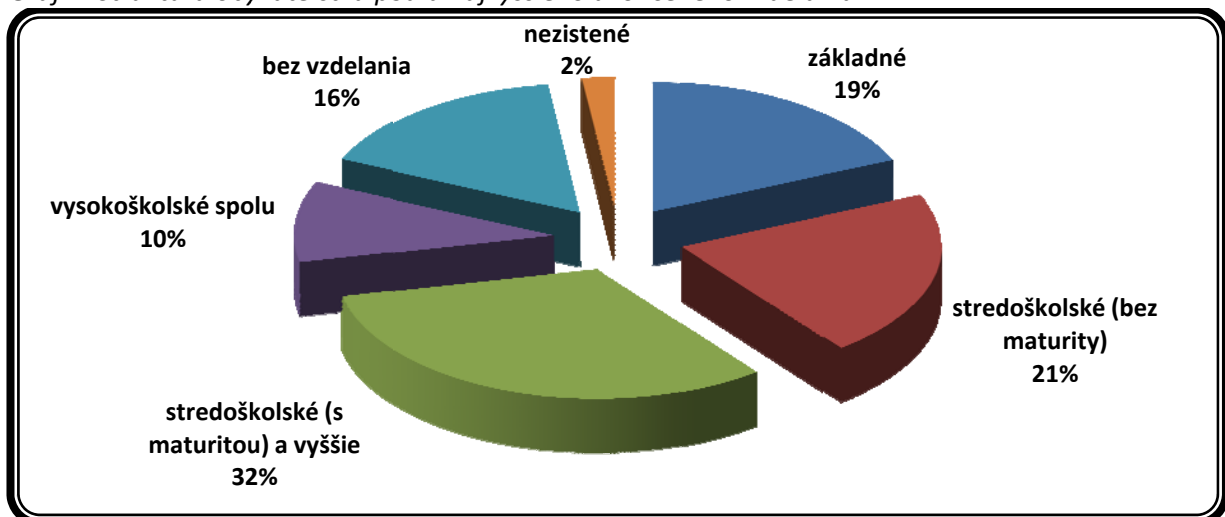
rómskych komunít z roku 2014, v roku 2013 žilo v obci Pozdišovce približne 14,9 % (cca 190) obyvateľov rómskej národnosti (Mušínska a kol., 2014).

Konfesionálna štruktúra obyvateľstva je na rozdiel od národnostného zloženia výrazne diferencovaná. V obci mierne prevláda rímskokatolícke vierovyznanie s podielom 35,2 %, no značné zastúpenie má aj evanjelická cirkev augsburského vyznania (29,8 %), pravoslávna cirkev (14,4 %) a gréckokatolícka cirkev (11,0 %). Ostatné náboženstvá majú výrazne menšie podiely. K žiadnemu náboženstvu sa nehlásia 2,0 % obyvateľov obce, u 3,8 % obyvateľov príslušnosť ku konfesiám zistená nebola (SODB 2011).

Vzdelanostná štruktúra

Podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 (SODB 2011) má 19 % obyvateľov obce ako najvyššie dosiahnuté vzdelanie len základné vzdelanie. Stredoškolské vzdelanie bez maturity (max. výučný list) má 21 % obyvateľov a stredoškolské vzdelanie s maturitou a vyššie má 32 % obyvateľov Pozdišovciac. Vysokoškolské vzdelanie (I., II. a III. stupňa spolu) malo v roku 2011 desať percent obyvateľov obce.

Graf 7: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania

Poz.: v kategórii „bez vzdelania“ sú zahrnuté osoby s neukončeným základným vzdelaním a deti do 16 rokov

Zdroj: SODB 2011

Základné socioekonomické charakteristiky obyvateľstva

Miera ekonomickej aktivity (podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov na počte obyvateľov v produktívnom a poproduktívnom veku) v obci Pozdišovce predstavuje 57,8 %. Zo 625 ekonomicky aktívnych osôb bolo v čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 pracujúcich osôb (okrem pracujúcich dôchodcov) 405, pracujúcich dôchodcov bolo 25, na materskej dovolenke bolo 7 osôb a 188 obyvateľov bolo nezamestnaných. Z 1 260 obyvateľov obce bolo 312 dôchodcov (pracujúcich aj nepracujúcich spolu), čo predstavuje 24,8 % obyvateľstva. Ďalšiu takmer štvrtinu (24,4 %) všetkých obyvateľov tvorili deti do 16 rokov a študenti.

Tabuľka 6: Obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity

		počet	podiel (%)	
Osoby nezávislé	v tom:	ekonomicky aktívni	625	49,6
		rodičovská dovolenka	15	1,2
		nepracujúci dôchodcovia	287	22,8
		ostatní nezávislí	3	0,2
		<i>nezávislé osoby spolu:</i>	930	73,8
Osoby závislé	v tom:	deti do 16 rokov	218	17,3
		študenti stredných škôl	51	4,0
		študenti vysokých škôl	39	3,1
		ostatní závislí, nezistení	22	1,7
		<i>osoby závislé spolu:</i>	330	26,2
Obyvateľstvo spolu		1 260	100,0	

Zdroj: SODB 2011

Zamestnanosť a mzdy

Ukazovateľ „odvetvie ekonomickej činnosti“ predstavuje druh výroby alebo činnosti podniku alebo iného subjektu, ktorú obyvateľ aktuálne alebo v poslednom pracovnoprávnom vzťahu vykonával. Vzťahuje sa na obyvateľov starších ako 16 rokov, ktorí už niekedy pracovali.

Podľa SODB 2011 najväčšiu časť zo 625 ekonomicky aktívnych obyvateľov Pozdišovciac predstavovali pracujúci v odvetví priemyselnej výroby (170 obyvateľov; 27 % z celkového počtu EAO). V poradí druhé a tretie najvýznamnejšie odvetvia pre obyvateľov Pozdišovciac predstavujú odvetvia veľkoobchodu a maloobchodu (75 EAO; 12 %) a verejnej správy a obrany (50 EAO; 8 %). Najmenej EAO pracovalo v oblasti ostatných činností (7 EAO; 1 %).

Rovnako ako v iných obciach, aj v Pozdišovciach zohráva významnú úlohu v otázke zamestnanosti obyvateľstva dochádzka do zamestnania. Ako vidieť z nasledujúcej tabuľky, dve tretiny ekonomicky aktívnych obyvateľov (66,7 %) musia za prácou dochádzať mimo obec svojho bydliska. Najvyšší podiel dochádzajúcich do zamestnania mimo obec svojho bydliska bol v odvetví odborných, vedeckých a technických činností (90,0 %).

Tabuľka 7: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomickej činnosti

Odvetvie ekonomickej činnosti ²	Počet EAO	podiel dochádzajúcich do zamestnania v danom odvetví (%)	
		z toho dochádza do zamestnania	
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a ťažba dreva, rybolov	33	13	39,39
Priemyselná výroba, iná ťažba a dobývanie	170	104	61,18
Dodávka energií, odpadové hospodárstvo	17	12	70,59
Stavebníctvo	38	28	73,68
Veľkoobchod, maloobchod	75	53	70,67
Doprava a skladovanie	29	18	62,07
Ubytovacie a stravovacie služby	17	10	58,82
Činnosti v oblasti nehnuteľností, financií,	33	27	81,82

² kvôli zjednodušeniu a prehľadnosti sú niektoré odvetvia v danej tabuľke oproti klasifikácii SK NACE Rev.2 združené

poistovania, informácií a komunikácie			
Odborné, vedecké a technické činnosti	10	9	90,00
Administratívne a podporné služby	9	5	55,56
Verejná správa a obrana	50	41	82,00
Vzdelávanie	30	25	83,33
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	49	42	85,71
Ostatné činnosti spolu	7	5	71,43
Nezistené	58	25	43,10
Spolu	625	417	66,72

Zdroj: SODB 2011

Najdôležitejším miestom dochádzky za prácou bolo pre obyvateľov Pozdišoviec v čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011 mesto Michalovce, do ktorého odchádzalo za prácou 213 obyvateľov. Do inej obce v rámci okresu Michalovce odchádzalo celkovo 237 osôb, do iných okresov v rámci SR celkom 39 osôb a do zahraničia 31 ekonomicky aktívnych obyvateľov (SODB 2011).

Jednou z dôležitých charakteristík pracovného trhu a zároveň významným ukazovateľom vyspelosti/zaostalosti regiónu je nastavenie výšky miezd v danom regióne. Obec leží v okrese Michalovce a, ako napovedá tabuľka nižšie, tento okres patrí z hľadiska výšky priemerných nominálnych mesačných miezd zamestnancov medzi podpriemerné okresy Košického kraja, pričom táto mzda dosahovala len 85 % priemeru celej Slovenskej republiky. Na druhej strane, vo všetkých okresoch, s ktorými michalovský okres bezprostredne susedí, bola táto mzda nižšia ako priemerná mzda v okrese Michalovce.

Z toho možno vyvodiť záver, že makropoloha Pozdišoviec (v mierke celého Slovenska) je nepriaznivá (nakoľko obec leží na východe SR, v regióne s nízkymi mzdami v porovnaní s celou SR), no na druhej strane, mezopoloha obce (v mierke východného Slovenska) je na dobrej úrovni (keďže priemerná mzda vo všetkých okolitých okresoch je nižšia). Nízka úroveň priemernej nominálnej mesačnej mzdy (v celoslovenskom meradle) podporuje emigráciu obyvateľstva z obce za lepšími ekonomickými podmienkami do iných regiónov SR (najmä do Košíc a na západné Slovensko).

Tabuľka 8: Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca (eur)

	2011	2012	2013	2014	2015
okres Michalovce	726	742	784	824	844
okres Vranov n/T	638	649	660	707	737
okres Humenné	672	700	689	725	763
okres Trebišov	919	754	700	737	760
okres Sobrance	747	779	749	792	819
Košický kraj	848	851	855	908	945
Prešovský kraj	697	715	721	767	799
Slovenská republika	853	881	891	957	993

Poz.: údaje za podniky s 2 a viac zamestnancami

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza STATdat

V ostatných 10-15 rokoch, najmä v súvislosti s nástupom informačného veku a masívnym rozvojom informačno-komunikačných technológií, sa na trhu práce (predovšetkým na primárnom³) čoraz väčší dôraz kladie na digitálne zručnosti zamestnancov. Schopnosť osôb uplatniť sa na trhu práce je vo

³ Na základe teórie duálneho trhu práce rozlišujeme primárny a sekundárny trh práce. Na primárnom trhu práce sú lepšie a výhodnejšie pracovné príležitosti s vyššou prestížou, poväčšine lepšie pracovné podmienky, možnosti profesionálneho rastu a vyššie mzdy. Na sekundárnom trhu práce sú pracovné miesta s nižšou prestížou, nižšou mzdovou úrovňou a nižšie sú aj kvalifikačné nároky na pracovníkov. Poväčšine sa tu jedná o „manuálnu“ prácu.

výraznej miere determinovaná úrovňou ich počítačových znalostí. Z tohto aspektu je digitálna gramotnosť obyvateľov Pozdišovci na priemernej úrovni.

Viac ako polovica obyvateľov ovláda prácu s internetom (52,9 % trvalo bývajúcich obyvateľov) a takmer polovica aj prácu s textom (48,1 %). Prácu s elektronickou poštou ovláda 42,7 % a prácu s tabuľkami 34,4 % obyvateľov obce. Ozajstný počet obyvateľov ovládajúcich/neovládajúcich prácu s počítačom sa však môže líšiť, keďže približne 11 % obyvateľov neuviedlo svoje digitálne schopnosti.

Tabuľka 9: Obyvateľstvo podľa počítačových znalostí

Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	práca s textom			práca s tabuľkami		
	áno	nie	nezistené	áno	nie	nezistené
	606	538	116	433	670	157
1 260	práca s elektronickou poštou (e-mail)			práca s internetom		
	áno	nie	nezistené	áno	nie	nezistené
	538	577	145	667	484	109

Zdroj: SODB 2011

Nezamestnanosť

Výrazným sociálno-ekonomickým javom spojeným s existenciou trhu práce je nezamestnanosť. Tá predstavuje jednak vážny ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, no zároveň je i významným sociálnym indikátorom, pretože, ako to dokazujú viaceré štúdie, je spojená s takými spoločenskými javmi, ako je zvýšená rozvodovosť, kriminalita, zlé mentálne a fyzické zdravie, rôzne sociálno-patologické javy a pod.

Existencia nezamestnanosti má teda silný vplyv na život samotných nezamestnaných. Strata zamestnania prináša pre jednotlivca rôzne negatívne dôsledky, ktoré sa netýkajú len poklesu životnej úrovne, spojeného s poklesom príjmu, ale aj výrazných zmien v každodennom živote, spoločenských vzťahoch, hodnotách, v sociálnych inštitúciách (najmä v rodine). Nezamestnaní majú menej priestoru pre prijímanie zásadných rozhodnutí o svojom živote a menšiu šancu rozvíjať svoje zručnosti. S výskytom nezamestnanosti, najmä dlhodobej, hrozí pre jednotlivca riziko asociálneho správania, spôsobené nadbytkom času, nudou, nedostatkom programu a povinností a vylúčením zo spoločnosti. Medzi najcitlivejšie a najzávažnejšie dôsledky nezamestnanosti patrí výskyt chudoby. Chudoba a nezamestnanosť sú totiž veľmi úzko korelujúce fenomény, spôsobujúce jednotlivcom ťažké sociálne a psychologické dôsledky.

Počet uchádzačov o zamestnanie sa v obci pohybuje v rozmedzí cca 110 až 150. Miera nezamestnanosti sa v obci za ostatných 7 rokov pohybovala v rozpätí od 17,0 % (2015) po 23,4 % (2011). Pre porovnanie, k 31.12.2015 bola miera nezamestnanosti v okrese Michalovce 18,5 %, v okolitých okresoch Trebišov 22,7 %, Sobrance 22,3 %, Vranov 23,0 % a Humenné 17,7 %. V Košickom kraji bola na úrovni 17,3 %, v Prešovskom kraji 18,4 % a v Slovenskej republike 12,4 %.

Tabuľka 10: Vývoj nezamestnanosti v obci

k 31.12.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet UoZ	126	127	146	139	127	111	106
Miera nezamestnanosti (%)	20,2	20,3	23,4	22,2	20,3	17,8	17,0

Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Na konci druhého kvartálu 2016 bolo v obci na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny evidovaných 107 uchádzačov o zamestnanie. Z tohto počtu bolo 57 mužov (53,3 %) a 50 žien (46,7 %). Veľmi znepokojujúcou je skutočnosť, že z hľadiska vekovej štruktúry tvorili najvyšší podiel medzi UoZ uchádzači vo vekovej skupine 50-59 r., čo sú osoby na trhu práce marginalizované, ktoré majú obyčajne po strate zamestnania veľký problém opäť sa zamestnať.

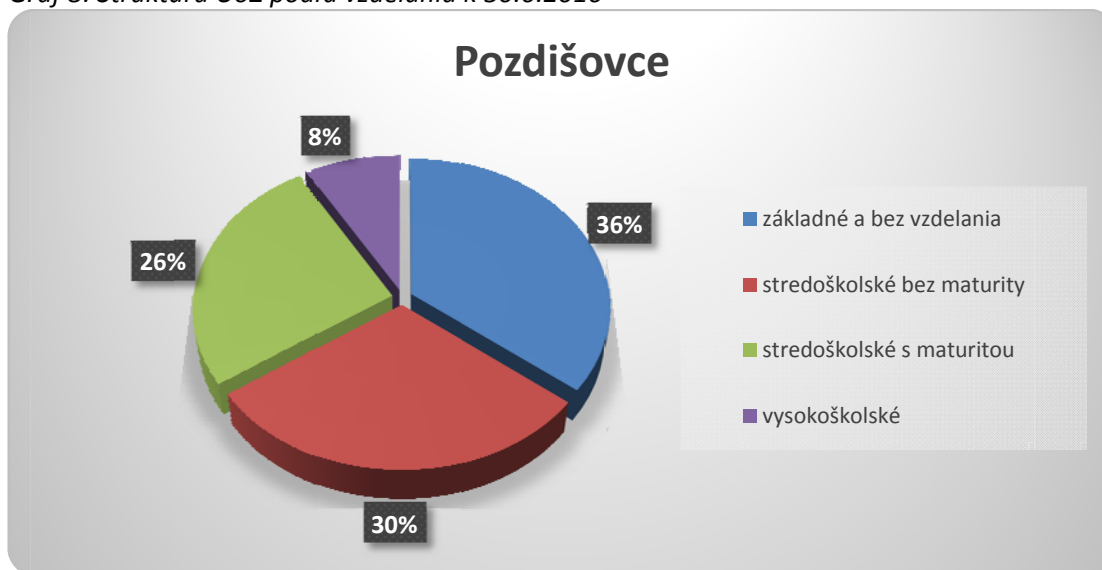
Tabuľka 11: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.3.2015

do 19 r.		20-29 r.		30-39 r.		40-49 r.		50-59 r.		nad 60 r.		UoZ spolu	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
2	1,9	18	16,8	24	22,4	23	21,5	38	35,5	2	1,9	107	100

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že so zvyšujúcim stupňom dosiahnutého vzdelania sa pre jednotlivých obyvateľov zvyšuje pravdepodobnosť uplatnenia na trhu práce. Z tohto hľadiska je v Pozdišovciach pomerne nepriaznivou skutočnosť, že zo 107 uchádzačov o zamestnanie na konci druhého kvartálu 2016 bolo až 36 % UoZ s najvyšším ukončeným základným vzdelaním. Takmer tretinu uchádzačov (30 %) tvorili UoZ bez maturity (výučný list), 26 % tvorili UoZ s maturitou a 8 % UoZ malo ukončené vysokoškolské vzdelanie.

Graf 8: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 30.6.2016

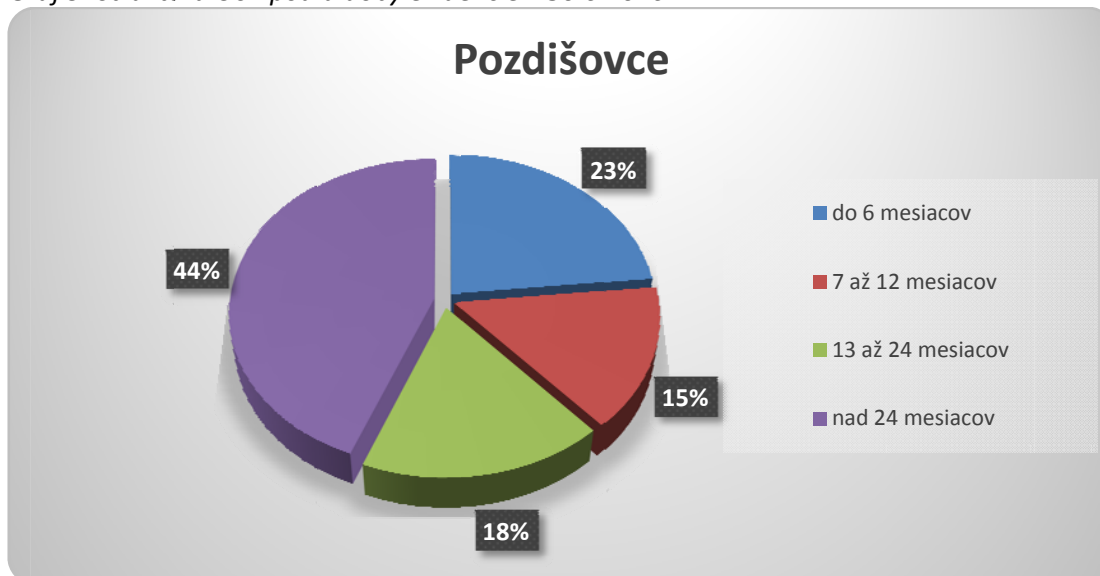
Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie patrí medzi najvýznamnejšie parciálne indikátory, poukazujúce na „zdravie“ ekonomickej a sociálnej sféry v tom – ktorom regióne. S nepriaznivou štruktúrou UoZ podľa doby evidencie (tzn. s vysokým podielom dlhodobo nezamestnaných osôb – nad 12 mesiacov) sa spájajú výrazné problémy ekonomického a sociálneho charakteru (vysoké sociálne dávky, „neschopnosť“ zamestnať takýchto obyvateľov, chudoba, sociálno-patologické javy a pod.). Z hľadiska štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie sa sleduje predovšetkým podiel dlhodobo nezamestnaných osôb na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie, keďže dlhodobá nezamestnanosť patrí medzi výrazne negatívne ukazovatele socioekonomického rozvoja (resp. zaostalosti) daného regiónu.

V Slovenskej republike sa podiel krátkodobo nezamestnaných (do 6 mesiacov) pohybuje na úrovni cca 38 %, podiel strednodobo nezamestnaných (7 – 12 mesiacov) na úrovni cca 16 % a podiel dlhodobo nezamestnaných okolo úrovne 46 % (pričom Slovenská republika a špeciálne regióny východného Slovenska vykazujú dokonca najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov v rámci všetkých regiónov Európskej únie). V Pozdišovciach bol podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov (nad 12 mesiacov) k 30.6.2016 až 62 %, pričom až 44 % UoZ je nezamestnaných dokonca viac ako 2 roky, čo sú z hľadiska potenciálu zamestnať týchto ľudí veľmi nepriaznivé skutočnosti.

Graf 9: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 30.6.2016

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa klasifikácie zamestnaní (KZAM) nám zatrieduje nezamestnaných do skupín podľa toho, aký charakter malo pracovné miesto, ktoré zaujímal terajší uchádzač o zamestnanie pred tým, než sa stal nezamestnaným. Jednotlivé zamestnania sú v KZAM rozdelené do tried podľa charakteru práce, zložitosti, zodpovednosti a kvalifikačnej náročnosti práce. Pri KZAM sa dôraz kladie na charakter pracovného miesta a nie na to, či zamestnanec v konkrétnom zamestnaní je viac alebo menej kvalifikovaný ako iný zamestnanec v rovnakom zamestnaní.

Najvyšší podiel v štruktúre UoZ v Pozdišovciach majú pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (27 zo 107) a osoby bez pracovného zaradenia (24 zo 107). Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci sú tí UoZ, ktorí v poslednom zamestnaní vykonávali práce vyžadujúce si vedomosti na úrovni základnej školy (ako napr. jednoduché a rutinné práce vyžadujúce ručné nástroje a fyzickú silu – upratovanie, čistenie, kopanie jám, zametanie ulíc, stráženie majetku, ručné balenie, manipulácie s nákladmi a pod.). Pri skupine osôb bez pracovného zaradenia ide najmä o tie osoby, ktoré predtým nikde nepracovali (ako napr. absolventi, ženy, ktoré boli hneď po skončení štúdia na materskej/rodičovskej dovolenke, dlhodobo nezamestnané osoby, ktoré si od skončenia štúdia doteraz žiadne zamestnanie nenašli a pod.).

Domový a bytový fond

Charakteristika bytového fondu v Pozdišovciach je pomerne dobrá. Väčšina bytov je obývaných vlastníkom daného bytu (314 z 327), pričom 93,3 % bytov má tečúcu vodu (305 z 327). V obci sa nachádzajú najmä veľké byty, keďže najviac bytov má 5 a viac obytných miestností (173 z 327). Väčšina bytov v obci bola postavená počas socializmu.

Prevalu v obci majú byty v rodinných domoch, v Pozdišovciach sa však nachádzajú aj bytové domy, ktoré spravujú Spoločenstvá vlastníkov bytov. Obec Pozdišovce pre obyvateľov vytvára priaznivé podmienky aj z hľadiska výstavby rodinných domov – v obci sa nachádza lokalita individuálnej bytovej výstavby (IBV) Arenda so stavebnými pozemkami. Táto lokalita je situovaná v južnej časti obce pri komunikácii v smere na Laškovce. Obec v tejto lokalite IBV zo svojich zdrojov zabezpečuje výstavbu inžinierskych sietí a takéto stavebné pozemky s kompletnou výbavou následne odpredáva do súkromného vlastníctva záujemcom o výstavbu rodinných domov.

Tabuľka 12: Byty podľa formy vlastníctva a systému dodávky vody

	byty obývané vlastníkom	družstevné byty	byty v nájme	iná forma vlastníctva bytu	nezistené	Spolu
v obytnej jednotke je tečúca voda	296	0	1	3	5	305
v obytnej jednotke nie je tečúca voda	12	0	0	0	0	12
nezistené	6	0	0	0	4	10
Byty spolu	314	0	1	3	9	327

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka 13: Byty podľa obytných miestností

1 obytná miestnosť	2 obytné miestnosti	3 obytné miestnosti	4 obytné miestnosti	5 a viac obytných miestností	nezistené	Spolu bytov
4	8	66	73	173	3	327

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka 14: Byty podľa obdobia výstavby

	pred r. 1919	1919-1945	1946-1990	1991-2000	2001-2011	nezistené	spolu
počet bytov	0	14	261	20	26	45	366

Zdroj: SODB 2011

Dopravná infraštruktúra

Obec Pozdišovce leží na ceste I. triedy č. I/19, ktorá predstavuje hlavný ťah zo SR v smere na Ukrajinu. V západnej časti Pozdišoviec sa na túto cestu I. triedy napája cesta III. triedy č. 3738, ktorá vedie cez Laškovce do Ložina a v Ložine sa napája na cestu II. triedy č. II/554. Cestnú sieť v Pozdišovciach dopĺňa sieť miestnych komunikácií. Najbližšie napojenie obce na najdôležitejšiu dopravnú tepnu Slovenska – diaľnicu D1, má obec pri Košiciach (resp. pri obci Budimír, kde sa nachádza výjazd na túto diaľnicu). Z aspektu pripojenia obce na nadradenú dopravnú infraštruktúru je teda poloha Pozdišoviec pomerne výhodná. Najdôležitejším dopravným uzlom pre obec je mesto Košice, na území ktorého sa nachádzajú zastávky medzinárodnej autobusovej i železničnej prepravy ako i medzinárodné letisko. Linky autobusovej dopravy zabezpečujú pre obyvateľov obce spojenie s okolitými obcami a mestami. Miestne komunikácie v Pozdišovciach majú prevažne bezprašnú povrchovú úpravu s rôznym šírkovým usporiadaním. Kvalita miestnych komunikácií v obci je na dobrej úrovni, vhodné je však rekonštruovať komunikáciu od obecného úradu smerom k bytovým domom v severnej časti intravilánu.

Odstavné parkovacie plochy pre osobné automobily sa nachádzajú najmä pri obecnom úrade, pri kostoloch a pri škole. Chodníky sú v obci vybudované pozdĺž cesty I. triedy a tiež pozdĺž miestnej komunikácie okolo obecného úradu v smere k bytovým domom. Chodníky okolo miestnej komunikácie si však už vyžadujú rekonštrukciu. Čiastočnou bariérou z hľadiska prípadnej výstavby nových chodníkov pozdĺž komunikácií v intraviláne obce sú morfológické a územno-technické charakteristiky príslušného územia, keďže tesne na vozovku nadväzujú rodinné domy s pozemkami súkromných osôb. V strednodobom horizonte je vhodné uvažovať s výstavbou chodníkov aspoň v miestach, kde to lokálne podmienky dovoľujú.

Hoci katastrom obce prechádza železničná trať v smere do Michaloviec, napriek tomu Pozdišovce nemajú priame železničné spojenie. Najdôležitejšia železničná tepna Slovenska (ktorá je zároveň aj medzinárodným prepravným koridorom) sa najbližšie k obci nachádza v Košiciach.

Technická infraštruktúra

V Pozdišovciach je vybudovaný verejný vodovod, jeho prevádzkovateľom je Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Košice, Závod Michalovce. Zdroj pitnej vody pre obyvateľov Pozdišoviec sa nachádza v katastri obce Lastomír. Kanalizáciu má obec vybudovanú cca na 55 %, vzhľadom na extrémnu finančnú náročnosť takejto investície obec kanalizáciu buduje postupne. Už vybudovaná kanalizačná sieť je pripojená na ČOV Michalovce. Priaznivým momentom je napojenie budov v obci na plyn. Verejné osvetlenie je v obci vybudované, na prelome rokov 2014/2015 prebehla jeho rekonštrukcia a výmena zastaraných svietidiel za energeticky úspornejšie svetelné body. V obci funguje aj obecný rozhlas, ten si však už z dôvodu zastaraného technologického vybavenia vyžaduje rekonštrukciu. Mobilný signál je v obci dostupný od všetkých mobilných operátorov a dostupné je tiež internetové pripojenie.

Tabuľka 15: Vybavenie technickou infraštruktúrou

Technická infraštruktúra	
vodovod	áno
kanalizácia	čiastočne
ČOV (napojenie na ČOV Michalovce)	áno
plyn	áno
elektrina, verejné osvetlenie	áno
obecný rozhlas	áno
mobilný operátor	áno
internet	áno

Zdroj: Obecný úrad

Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra a služby

Obyvatelia obce musia za zdravotnou starostlivosťou poväčšine dochádzať. V obci sa nachádza len ambulancia praktického lekára pre dospelých, v ktorej sa ordinuje 2x v týždni. Ambulancie pre deti a dorast, stomatologická ambulancia, ženský lekár ako aj rôzne ďalšie zdravotnícke ambulancie a špecializované zdravotnícke zariadenia sa nachádzajú najbližšie v Michalovciach. V obci sa nachádza pobočka pošty. Najbližšia pobočka banky, bankomat a najbližšia pobočka zdravotnej poisťovne sa nachádzajú v Michalovciach. V budove v centrálnej časti obce je situovaná predajňa zmiešaného tovaru.

Tabuľka 16: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2015)

Praktický lekár pre dospelých	áno	Pošta	áno
Praktický lekár pre deti a dorast	nie	Predajňa zmiešaného tovaru	áno
Stomatologická ambulancia	nie	Bankomat	nie
Lekáreň	nie	Čerpacia stanica	nie
Záchranná zdravotná služba	nie	stanica Hasičského a záchr. zboru	nie
Zariadenie sociálnych služieb	nie	Dobrovoľný hasičský zbor	nie

Zdroj: Obecný úrad

Okrem vyššie uvedených základných zariadení a služieb sociálnej infraštruktúry sa v obci nachádzajú (resp. sú pre obyvateľov dostupné) aj ďalšie obchody, prevádzky a služby, ako napr. mäso-údeniny, autodiela, kaderníctvo, vyučovanie nemeckého jazyka, zámočníctvo, výroba kovových konštrukcií, vykonávanie bytových a občianskych stavieb a pod.

Významným poskytovateľom sociálnych služieb v obci je aj samospráva. Obec je zapojená do projektu menších obecných služieb, ktorého cieľom je udržiavať pracovné návyky u dlhodobo nezamestnaných obyvateľov. Takýmto spôsobom obec pomáha cca 30 svojim obyvateľom. Okrem toho obec poskytuje dôchodcom možnosť roznášky obedov z jedálne materskej školy a na požiadanie

seniorom taktiež zabezpečuje roznášku liekov. V spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v prípade potreby vykonáva aj inštitút osobitného príjemcu (či už dávky v hmotnej núdzi alebo prídavku na dieťa, ktoré si neplní riadne povinnú školskú dochádzku).

Školstvo, kultúrno-spoločenský život a šport

V Pozdišovciach sa nachádza len základná škola pre 1.-4. ročník a materská škola. Do materskej školy chodí cca 25 detí, základnú školu navštevuje každoročne okolo 40 žiakov. Najbližšie stredné školy, ktoré môžu študenti z obce navštevovať, sa nachádzajú v Michalovciach.

Obec má postavený kultúrny dom, v ktorom sa nachádzajú dve samostatné sály plne vybavené a pripravené na konanie dvoch podujatí naraz. Tieto sály sú k dispozícii na organizáciu rôznych kultúrno-spoločenských podujatí (svadby, plesy, zábavy, diskotéky, rodinné oslavy, firemné akcie, reklamné akcie a pod.). Pre potreby obyvateľov má obec zriadenú knižnicu, ktorá je v prevádzke každú sobotu.

V obci sa nachádza až 5 národných kultúrnych pamiatok – Sirmajovský kaštieľ, Kostol s gotickým presbytériom, Zemianska kúria, Plastika Kamenné poprsie J. A. Komenského (nachádzajúca sa v evanjelickom kostole augburského vyznania) a Elektrický mlyn (pôvodne parný mlyn, ktorý je však v dezolátnom stave). V budove Zemianskej kúrie sa v súčasnosti nachádza obecný úrad, pričom v tejto budove je od roku 2005 zriadená aj Pamätná izba, venovaná najmä hrnčiarstvu v obci, ale aj osobnostiam, folklóru, športu a iným témam z histórie Pozdišoviec. V Pamätnej izbe sú (o. i.) umiestnené výrobky miestnych majstrov a fotografie popredných hrnčiarov, zväčša „Majstrov ľudovej umeleckej výroby“. V Pozdišovciach pôsobia 3 ochotnícke folklórne súbory – FS Harčare (mužský folklórny súbor), Harčarki (ženský) a Harčarik (detský). Obec vydáva aj občasný spravodaj pod názvom Pozdišovské čriepky.

Kultúrno-spoločenský a športový život v Pozdišovciach je veľmi bohatý, keďže počas roka sa tu koná viacero rôznych kultúrno-spoločenských a športových podujatí. Samospráva obce spravidla vo februári organizuje pre obyvateľov obecný ples, v apríli sa koná spoločenská udalosť pri príležitosti stavania mája a v mesiaci máj sa v spolupráci so základnou školou organizuje aj oslava Dňa matiek. V júni sa konajú oslavy Dňa detí a koncom tohto mesiaca aj futbalový Jánky turnaj v malom futbale. V letnom období, spravidla v júli, sa na miestnom futbalovom ihrisku koná taktiež futbalový turnaj Pozdišovská váza a mládežnícky turnaj Memoriál M. Benetina. Významnými podujatiami v obci sú Folklórne slávnosti a tiež Dni obce Pozdišovce, obe podujatia sa konajú spoločne v letnom období v priestoroch miestneho amfiteátra. Historický význam majú Harčarske dni, ktoré sa v Pozdišovciach usporadúvajú na prelome mesiacov september a október. V októbri sa koná športové podujatie pod názvom Jesenný beh a v tom istom mesiaci samosprávne orgány pozývajú dôchodcov na malé posedenie pri príležitosti osláv Mesiaca úcty k starším. V decembri sa v spolupráci so základnou školou koná víťanie Mikuláša ako aj Vianočný koncert. Navyše, pre obyvateľov obce je celoročne dostupné cvičenie zumbly. Osobitnú úlohu v spoločenskom živote obce zohráva Ranč u Kostá, situovaný severne od intravilánu obce neďaleko rybníka. Tento ranč sa zaoberá chovom koní plemena Hucul a počas letných mesiacov organizuje pre deti viacero westernových táborov (vo viacerých termínoch). Okrem toho organizuje pre obyvateľov obce ako aj širšieho okolia rôzne spoločenské udalosti, ako napr. súťaž vo varení gulášu, majáles, Deň detí, westernové preteky, rozlúčku s prázdninami pre deti, verejnú zabíjačku a pod.

Pre potreby športového vyžitia obyvateľov má obec v juhovýchodnej časti vybudovaný futbalový areál s prírodným ako aj umelým futbalovým ihriskom. V tomto areáli hrajú svoje zápasy tímy obecného športového klubu OcŠK Pozdišovce. V súčasnosti (sezóna 2016/2017) hrá družstvo dospelých v VII. lige západ a družstvo dorastencov U19 v IV. lige ObFZ Michalovce. Okrem futbalového areálu je pre deti v areáli základnej školy vybudované menšie ihrisko na zabezpečenie vyučovania telesnej výchovy a tiež na realizáciu viacerých športov. V areáli materskej školy a obecného úradu sa nachádza menšie detské ihrisko s hojdačkami a preliezkami.

Tabuľka 17: Infraštruktúra kultúry a športu

Kultúrny dom	áno	Telocvičňa	nie
Kino	nie	Športové ihrisko prírodné	áno
Knižnica	áno	Športové ihrisko umelé	áno
Ochotnícky divadelný súbor	nie	Športový klub	áno
Folklórny súbor	áno		

Zdroj: Obecný úrad

Podobne ako je tomu v iných vidieckych obciach, aj v Pozdišovciach má dôležité postavenie v živote obce cirkev, ktorá mala odjakživa významný vplyv na náboženské, kultúrne a spoločenské dianie. Obyvateľstvo obce je z hľadiska konfesionalnej štruktúry značne diferencované a tomu zodpovedá aj skutočnosť, že v obci sa nachádzajú až 3 kostoly: evanjelický kostol s gotickým presbytériom zo 14. storočia, gréckokatolícky Chrám Najsvätejšieho Srdca Spasiteľa z roku 1927 (postavený bol v priebehu 1 roka) a pravoslávny Chrám Premenenia Isusa Christa z roku 1994.

Administratívno-správne služby

Na kvalitu života obyvateľov obce vplýva aj dostupnosť administratívno-správnych služieb subjektov verejnej správy. Možno konštatovať, že čím viac služieb je v obci dostupných, tým väčší je komfort obyvateľstva. Dostupnosť (blízkosť; nízka náročnosť na dochádzku za danými službami, či už z hľadiska vzdialenosti alebo času) administratívno-správnych služieb patrí medzi dôležité faktory ovplyvňujúce migračný pohyb obyvateľstva v obci.

Tabuľka 18: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb

Sídlo matričného úradu	Michalovce
Sídlo pracoviska daňového úradu	Michalovce
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Michalovce
Sídlo Okresného súdu	Michalovce
Sídlo Okresného úradu	Michalovce
Sídlo Územnej vojenskej správy	Košice
Sídlo pobočky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Michalovce

Zdroj: vlastné spracovanie

Hospodárske pomery

Polohová atraktivita územia

V Slovenskej republike sa v plnej miere uplatňuje západo-východný gradient rozvoja, ktorý je odzrkadlením západo-východného gradientu rozvoja v Európe (v súvislosti s ekonomickou výkonnosťou krajín sa v Európe spomína taktiež severo-južný gradient rozvoja). Na Slovensku sa daná skutočnosť prejavuje tým spôsobom, že najvyspelejšie regióny sa nachádzajú v jeho západnej a najzaostalejšie v jeho východnej časti, pričom úroveň rozvoja smerom od západu na východ postupne klesá⁴ (najmä čo sa týka ukazovateľov ako tvorba HDP, miera nezamestnanosti, ekonomická aktivita obyvateľstva, príjmy obyvateľstva, tvorba nových pracovných miest, ale aj infraštruktúrne vybavenie regiónov, kvalita domového a bytového fondu a pod). Makropolohová atraktivita obce Pozdišovce, ležiacej na východnom Slovensku, je teda z aspektu jej potenciálu pre prítiahnutie investícií nízka, keďže ekonomicky najrozvinutejšie regióny krajiny sa nachádzajú najmä na západe (s výnimkou funkčných mestských regiónov Košíc a Prešova).

Mezopoloha obce vo vzťahu k regionálnym ekonomickým centrámi a vo vzťahu k dopravnej infraštruktúre nadregionálneho významu je, naopak, pomerne výhodná. Výraznejšie ekonomické centrum bezprostredne pri Pozdišovciach predstavuje mesto Michalovce, pričom v okolí Pozdišoviec je viacero ďalších centier zamestnanosti (Trebišov, Sobrance, Humenné, Vranov, Strážske...). Všetky tieto mestá tvoria zároveň rádius dennej dochádzky do zamestnania z Pozdišoviec (obzvlášť to platí v prípade Michaloviec, ku ktorým obec Pozdišovce prirodzene inklinuje a s ktorými obec spájajú prirodzené väzby).

Vzhľadom na vyššie uvedené by asi nebolo namieste domnievať sa, že priamo Pozdišovce majú veľký potenciál pre prilákanie rôznych významných investícií (napr. do priemyselnej výroby) s vyšším počtom nových pracovných miest. V blízkosti obce sa však nachádzajú viaceré centrá zamestnanosti, ktoré zabezpečujú pracovné príležitosti pre široké okolie a ktoré majú zároveň potenciál tvorby ďalších nových pracovných miest. Obyvateľstvo obce teda môže svoju zamestnanosť riešiť formou dennej dochádzky do zamestnania do okolitých miest.

Organizačná štruktúra ekonomiky

K 31.12.2014 bolo v Pozdišovciach v registri štatistických jednotiek vedených celkom 76 právnych subjektov. Z tohto počtu bolo 82 % podnikateľských subjektov. Spomedzi všetkých právnych subjektov bolo 29 % právnických osôb (22 subjektov) a 71 % (54 subjektov) súkromne podnikajúcich fyzických osôb nezapísaných v obchodnom registri vrátane fyzických osôb podnikajúcich na základe iného ako živnostenského oprávnenia (slobodné povolania, samostatne hospodáriaci roľníci). V štruktúre právnických osôb mali prevahu právnické osoby neziskové (14) nad ziskovými (8). Medzi fyzickými osobami – podnikateľmi dominovali (prirodzene) živnostníci. V obci už niekoľko rokov po sebe pôsobia dvaja samostatne hospodáriaci roľníci a tiež fyzické osoby - podnikatelia so slobodným povolaním. Vývoj celkového počtu právnych subjektov bol v ostatných piatich rokoch v obci ustálený, nemožno identifikovať žiadny výraznejší trend z hľadiska zvyšovania alebo znižovania celkového počtu právnych subjektov v obci.

⁴ Presnejšie, v súvislosti s úrovňou rozvoja jednotlivých slovenských regiónov sa v odbornej literatúre spomína rozdelenie Slovenska na bohatý (severo) západ a chudobný (juho) východ, pričom región Spiša patrí práve do tej chudobnejšej časti.

Tabuľka 19: Subjekty podľa právnej formy v obci Pozdišovce

k 31.12.	Subjekty spolu	v tom: Právnické osoby			v tom: Fyzické osoby-podnikatelia			
		spolu	ziskové ¹	neziskové	spolu	živnostníci	SHR ²	SP ³
2010	86	19	6	13	67	62	2	3
2011	97	21	8	13	76	71	2	3
2012	86	19	6	13	67	62	2	3
2013	84	21	7	14	63	58	2	3
2014	76	22	8	14	54	50	2	2

¹Právnické osoby, vykonávajúce sústavnú činnosť za účelom dosiahnutia zisku, podnikajúce podľa obchodného zákonníka, príspevkové organizácie vytvárajúce zisk, spoločenstvá vlastníkov pozemkov

²Samostatne hospodáriaci roľníci

³Slobodné povolania (lekári, audítori, advokáti, komerční právnici...)

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Podnikateľské prostredie je závislé od živnostníkov a podnikov, pričom tieto sú hlavným zdrojom ekonomickej výkonnosti a tvorby nových pracovných miest. Podľa právnej formy v štruktúre podnikateľských subjektov v obci dominujú (prirodzene) živnostníci, ktorí tvoria približne 81 % podiel spomedzi všetkých podnikateľských právnych subjektov.

Živnostníci sú fyzické osoby podnikajúce podľa zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov na základe živnostenského listu alebo koncesie. Vhodným ukazovateľom, vyjadrujúcim ochotu obyvateľov k samozamestnávaniu, je miera podnikateľskej aktivity, vyjadrená počtom živnostníkov na 1000 obyvateľov. V Pozdišovciach bola v roku 2014 zaznamenaná miera podnikateľskej aktivity na úrovni 39 živnostníkov na 1000 obyvateľov. Pre porovnanie, počet živnostníkov na 1000 obyvateľov sa v Slovenskej republike pohybuje okolo úrovne 70, v Bratislavskom kraji 100 (najviac medzi kraji) a v Banskobystrickom kraji 60 (najmenej medzi kraji). V rámci okresov sa hodnota tohto ukazovateľa pohybuje v rozmedzí od približne 40 živnostníkov na 1000 obyvateľov v najzaostalejších okresoch ako Revúca a Rimavská Sobota po cca 140 živnostníkov na 1000 obyvateľov v najrozvinutejších okresoch – teda v mestských okresoch Bratislavy. Možno teda konštatovať, že ochota obyvateľov Pozdišovciac k samozamestnávaniu (ochota podnikat) je na veľmi nízkej úrovni.

Poľnohospodárstvo, pozemkové hospodárstvo a priemysel

V štruktúre poľnohospodárskej pôdy v katastri obce Pozdišovce výrazne dominuje orná pôda s celkovou rozlohou 767,4 ha. Väčšie plochy zaberajú aj trvalé trávne porasty s celkovou rozlohou 138,7 ha. V poľnohospodárskej výrobe má teda vzhľadom k rozsiahlym plochám ornej pôdy priaznivejšie podmienky najmä rastlinná výroba. V štruktúre nepoľnohospodárskej pôdy dominujú lesné pozemky s rozlohou 584,1 ha.

V katastri obce hospodária dva väčšie subjekty poľnohospodárskej výroby. Sú to spoločnosti ZAMIO, s.r.o. so sídlom v Trhovišti (zaoberá sa najmä rastlinnou výrobou a výrobou potravinárskych produktov) a KOAN, s.r.o. so sídlom v Krásnovciach (zaoberá sa zmiešaným hospodárstvom). Okrem uvedených spoločností hospodári na pozemkoch v katastri Pozdišovciac aj viacero samostatne hospodáriacich roľníkov. V poľnohospodárskej výrobe v katastri obce dominuje rastlinná výroba.

Tabuľka 20: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2015; v ha)

Poľnohospodárska pôda						
orná pôda	chmeľnice	vinice	záhrady	ovocné sady	TTP	spolu
767,4	0,0	14,8	42,7	0,5	138,7	964,1
Nepoľnohospodárska pôda						
lesné pozemky	vodné plochy	zastavané plochy a nádvorja	ostatné plochy		spolu	
584,1	30,9	75,6	150,1		840,8	
Celková výmera územia						1 804,9

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Dôležitým projektom z hľadiska tvorby podmienok pre rozvoj územia je projekt registra obnovenej evidencie pozemkov (ROEP), ktorý už bol v obci realizovaný v roku 2001. Aby sa však do budúcnosti vytvorili oveľa lepšie podmienky na potenciálny rozvoj územia, je nevyhnutné, aby sa v Pozdišovciach realizovala aj ďalšia etapa – Projekt pozemkových úprav. V rámci tohto projektu by došlo ku komasácii pozemkov a k sprehľadneniu a zjednodušeniu vlastníckych vzťahov k pozemkom, čo by bolo výrazným pozitívnym determinantom rozvoja územia (napr. pri rôznej výstavbe – budovanie cyklistických trás, príprava stavebných pozemkov a pod.). Projekt pozemkových úprav doposiaľ v obci realizovaný nebol.

Ešte v nedávnej minulosti sa v obci nachádzalo viacero výrobných závodov, ktoré zabezpečovali pre obyvateľov Pozdišovciac pracovné príležitosti. Tieto však už v súčasnosti nefungujú, príp. v obci nepôsobia (napr. KERMEX, s.r.o. – spoločnosť zameraná na výrobu keramiky, zrušená od 24.9.2016; EUROLUX, s.r.o. Košice, zameraná na stavebnostolársku a tesársku výrobu, v súčasnosti v likvidácii). Obyvatelia Pozdišovciac, pracujúci v priemysle, dochádzajú v súčasnosti do práce najčastejšie do priemyselných podnikov v Michalovciach.

Cestovný ruch

Cestovný ruch predstavuje interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na realizácii ktorého sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú napr. poľnohospodárstvo (v ostatnom období najmä ekologické poľnohospodárstvo a agroturistika), priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Lokalizačné predpoklady cestovného ruchu (prírodné aj umelo vytvorené) vyjadrujú príťažlivosť územia pre účastníkov cestovného ruchu, vytvárajú motiváciu pre návštevu danej lokality.

Z prírodných lokalizačných predpokladov sú najatraktívnejšie turistické regióny v rámci Slovenska, ako napr. Tatry, Nízke Tatry, Slovenský raj, Pieniny, Liptov, Orava a pod., od Pozdišovciac značne vzdialené. Pomerne neďaleko Pozdišovciac sa však nachádzajú iné chránené územia a lokality cestovného ruchu – napr. CHKO Vihorlat, NP Poloniny, CHKO Latorica, gejzír v Herľanoch, Vinohradnícka oblasť Tokaj, ale najmä Zemplínska Šírava a Domaša. Tieto lokality sú však v porovnaní s vyššie uvedenými menej navštevované, pričom hlavne Zemplínska Šírava a Domaša predstavujú lokality, ktoré sú výrazne orientovaná predovšetkým na letný cestovný ruch.

Umelo vytvorené lokalizačné predpoklady CR (spoločenské aj kultúrno-historické) sa v okolí Pozdišovciac v hojnejšom počte nenachádzajú, za najvýznamnejšie v širšom okolí obce možno považovať najmä centrum mesta Košice, príp. unikátne drevené kostolíky severovýchodného Slovenska, zapísané v zozname lokalít UNESCO.

K lokalizačným predpokladom CR patria aj kultúrno-spoločenské a športové podujatia, ktoré taktiež prispievajú k atraktivite okolitého regiónu a významne zvyšujú jeho návštevnosť. Počas roka sa ich v blízkom okolí koná väčšie množstvo – hlavnými strediskami sú opäť najmä vodné nádrže Zemplínska Šírava a Domaša.

Okrem lokalizačných predpokladov hrajú veľmi dôležitú úlohu v rámci rozvoja regiónu aj realizačné predpoklady cestovného ruchu, medzi ktoré patrí doprava a materiálno-technická základňa

(stravovacie, ubytovacie a športovo-technické zariadenia, zariadenia služieb a obchodu a špeciálne zariadenia).

Dopravná infraštruktúra je v regióne na dobrej úrovni. V posledných rokoch prebehla rekonštrukcia mnohých ciest, čo zabezpečilo zvýšenú kvalitu cestných komunikácií v regióne. Dopravné spojenie s okolitými obcami a mestami je zabezpečené autobusovou a železničnou dopravou. Materiálno-technická základňa je v okolí regióne taktiež na pomerne dobrej úrovni, keďže je tu vybudovaných množstvo ubytovacích a stravovacích zariadení (najmä v okolí vodných nádrží), ako aj zariadení služieb a obchodov.

Na dobrej úrovni sú lokalizačné a realizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu priamo v obci. Dôležitú úlohu hrajú najmä kultúrno-historické lokalizačné predpoklady, keďže v obci sa nachádza až 5 národných kultúrnych pamiatok: Sirmajovský kaštieľ, Kostol s gotickým presbytériom, Zemianska kúria, Plastika Kamenné poprsie J. A. Komenského (nachádzajúca sa v evanjelickom kostole augburského vyznania) a Elektrický mlyn (pôvodne parný mlyn, ktorý je však v súčasnosti v dezolátnom stave). Okrem toho je v budove Zemianskej kúrie od roku 2005 zriadená aj Pamätná izba, venovaná najmä hrnčiarstvu v obci, ale aj osobnostiam, folklóru, športu a iným témam z histórie Pozdišovcov. V Pamätnej izbe sú (o. i.) umiestnené výrobky miestnych majstrov a fotografie popredných hrnčiarov, zväčša „Majstrov ľudovej umeleckej výroby“. Významnú úlohu v rozvoji CR zohráva aj kultúrno-spoločenský a športový život, ktorý je v Pozdišovciach veľmi bohatý a počas roka sa tu koná množstvo rôznych spoločenských aj športových podujatí (či už priamo v obci alebo na Ranči u Kostá – podujatia sú podrobnejšie analyzované v stati venovanej kultúre a spoločenskému životu). Z prírodných predpokladov sa v Pozdišovciach nachádza najmä turistický náučný chodník a vodná nádrž „Rybník“ s možnosťou rybárčenia. V rámci realizačných predpokladov CR má obec Pozdišovce dobre vybudovanú infraštruktúru športu – nachádza sa tu športový areál s prírodným futbalovým ihriskom ako aj multifunkčným ihriskom na realizáciu viacerých športov.

S ohľadom na vyššie uvedené možno konštatovať, že cestovný ruch môže v budúcnosti zohrávať v rozvoji obce Pozdišovce dôležitú úlohu.

Finančná analýza

Finančné hospodárenie obce sa realizuje prostredníctvom rozpočtu obce, zostavovaného podľa dikcie § 9 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení na obdobie jedného kalendárneho roka. Pravidlá rozpočtového hospodárenia obce upravuje zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V § 5 uvedeného zákona sú príjmy obce definované nasledovne:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona,
- c) úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu,
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov,
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu VÚC alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov,
- j) prostriedky z EÚ a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na tento účel,
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov, prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení, návratné zdroje financovania a združené prostriedky.

V súlade s § 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy zostavuje viacročný rozpočet. Tento viacročný rozpočet predstavuje ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci jej pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov obce najmenej na tri rozpočtové roky.

Prehľad majetku a zdrojov

Hodnota dlhodobého majetku obce Pozdišovce k 31.12.2015 bola 1 527 069,67 eur. V dlhodobom majetku je teda viazaných 89,8 % zdrojov obce. Jeho výrazne dominantnú zložku (1 283 189,55 eur) tvorí dlhodobý hmotný majetok v podobe pozemkov a najmä stavieb, pomerne významné zdroje má obec aj v dlhodobom finančnom majetku (243 880,12 eur) – v realizovateľných cenných papieroch a podieloch. Obežný majetok k 31.12.2015 predstavoval 173 797,19 eur.

Na konci roku 2015 obec evidovala pohľadávky v celkovej výške 18 308,59 eur, pričom celú sumu predstavovali pohľadávky krátkodobé. Celkové záväzky obce k uvedenému dátumu boli vo výške 214 588,69 eur. Krátkodobé záväzky (voči dodávateľom, zamestnancom, poisťovniam, daňovému úradu a pod.) boli k 31.12.2015 vo výške 32 696,87 eur, dlhodobé záväzky vo výške 293,82 eur.

Tabuľka 21: Bilancia aktív a pasív k 31.12.2015 (eur; netto)

AKTÍVA	1 701 248,04	PASÍVA	1 701 248,04
Neobežný majetok spolu	1 527 069,67	Vlastné imanie	1 261 806,30
Dlhodobý nehmotný majetok	0,00	Výsledok hospodárenia	1 261 806,30
Dlhodobý hmotný majetok	1 283 189,55	-minulé roky	1 238 370,78
Dlhodobý finančný majetok	243 880,12	-účtovné obdobie	23 435,52
Obežný majetok spolu	173 797,19	Záväzky	214 588,69
Zásoby	454,53	Rezervy	600,00
Zúčtovanie medzi subjektmi VS	0,00	Zúčtovanie medzi subjektmi VS	161 880,20
Pohľadávky	18 308,59	Záväzky	32 990,69
Finančné účty	155 034,07	Bankové úvery a ostatné	19 117,80
Časové rozlíšenie	381,18	Časové rozlíšenie	224 853,05

Zdroj: Súvaha k 31.12.2015

Analýza príjmov a výdavkov

Celkové príjmy obce v roku 2015 boli 464 867,63 eur. Dominantnú zložku tejto sumy predstavovali vlastné príjmy obce vo forme podielových daní vo výške 312 506,47 eur, výnosy z poplatkov mala obec v roku 2015 vo výške 14 441,42 eur (spolu 326 947,89 eur). Významnejší profit mala obec aj z tržieb za vlastné výkony a tovar (predaj vlastných služieb) – takmer 14 000 eur.

Celkové výdavky obce v roku 2015 boli vo výške 441 412,65 eur. Najväčšiu časť tejto sumy tvorili osobné náklady (mzdy a odvody zamestnancov) vo výške 215 649,39 eur. Prevádzkové výdavky obce za spotrebované nákupy boli vo výške 52 220,07 eur a za spotrebované služby vo výške 80 765,16 eur. Tieto výdavky predstavujú finančné zdroje na bežný chod samosprávy, sú v drvivej väčšine spotrebované bez toho, aby prinášali priamy efekt pre rozvoj obce. V roku 2015 dosiahla obec Pozdišovce kladný hospodársky výsledok vo výške 23 435,52 eur po zdanení. Z vyššie uvedeného vyplýva, že obec hospodári racionálne, z hľadiska príjmov sa nespolieha len na príjmy od štátu ale príjmy potrebné na rozvoj obce si zabezpečuje aj vlastnou podnikateľskou činnosťou.

Tabuľka 22: Náklady a výnosy v roku 2015

Náklady	eur
Spotrebované nákupy	52 220,07
Služby	80 765,16
Osobné náklady	215 649,39
Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	8 506,17
Odpisy, rezervy a opravné položky z prevádzkovej činnosti a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	70 927,26
Finančné náklady	3 469,10
Náklady na transfery a náklady z odvodu príjmov	9 770,00
Spolu	441 412,65
Výnosy	eur
Tržby za vlastné výkony a tovar	13 856,52
Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	326 947,89
Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	4 655,98
Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z prevádzkovej činnosti a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	600,00
Finančné výnosy	93,80
Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v rozpočtových organizáciách a príspevkových organizáciách zriadených obcou alebo VÚC	118 713,44
Spolu	464 867,63
VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA po zdanení	23 435,52

Zdroj: Výkaz ziskov a strát obce Pozdišovce k 31.12.2015, upravené

Ex-post hodnotenie PHSR 2007-2013

Predchádzajúci Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mala obec Pozdišovce spracovaný na roky 2007-2013. Program sa skladal z analytickej, strategickej, finančnej a realizačnej časti. V strategickej časti dokumentu má obec na naplnenie globálneho cieľa stanovených 5 priorít (1 – Podpora trvalo udržateľného rozvoja, 2 – Ochrana životného prostredia, 3 – Investície do občianskej infraštruktúry, 4 – Rozvoj občianskej spoločnosti, a 5 – Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov), pričom každá z týchto 5 priorít má zadané po 1 všeobecne koncipované opatrení. Spolu je vo všetkých prioritách a opatreniach uvedených 17 aktivít (konkrétnych projektových zámerov). Prioritná oblasť 1 obsahuje 1 aktivitu (ktorej splnenie je ťažko vyhodnotiť). V prioritnej oblasti 2 sú zadané 3 aktivity, z ktorých sa podarilo splniť jednu a v prioritnej oblasti 3 sa z 8 aktivít podarilo úplne splniť štyri a čiastočne splniť dve. Prioritná oblasť 4 má zadanú 1 aktivitu, ktorú možno považovať za čiastočne splnenú. V prioritnej oblasti 5 boli zadané 4 aktivity, z nich 1 možno považovať za čiastočne splnenú. Obec od roku 2007 realizovala viacero investičných akcií, z nich najvýznamnejšie sú uvedené v nasledujúcom formulári. Na základe uvedeného možno konštatovať, že naplnenie predchádzajúceho PHSR bolo pomerne úspešné.

Formulár 1 (Ú6): Ex - post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR																			
v tis. EUR																			
č.	Názov investície - projektu	Číslo a názov aktivity v PHSR 2007-2013	Klasifikácia investície (stavby) - triedy	Rok začatia	Ukazovateľ	Cena podľa vykonávacieho projektu		Objem finančných prostriedkov v príslušnom roku spolu			Finančné prostriedky podľa zdrojov								
				Rok dokončenia	Merná jednotka	Celkom	Z toho stavebná časť	Rok	Objem fin. prostriedkov	Z toho verejné investície	Štátny rozpočet	Rozpočet samosprávneho kraja	Rozpočet obce	Štátne účelové fondy	Úvery so zárukou štátu	Rozpočet EÚ	Kód OP	Súkr. zdroje	Iné zdroje
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	Výstavba verejného osvetlenia v časti IBV Arenda		2224 – Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	2011	nové svetelné body	7,5		2011	7,5	7,5									
				2011	počet														
2	Rekonštrukcia verejného osvetlenia v obci		2224 – Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	2013	zrekonš. svetelné body	155,0		2015	155,0	155,0									
				2015	počet														

3	Živičné úpravy miestnych komunikácií	2112 – Miestne komunikácie	2012	dĺžka oprav. komun.	74,0																
			2012	m			2012	74,0	74,0												
4	Rekonštrukcia miestnych ciest	2112 – Miestne komunikácie	2014	dĺžka oprav. komun.	40,0																
			2014	m			2014	40,0	40,0												
5	Sanácia čiernych skládok		2016	zlikvidované čierne skládky	66,0																
			2016	počet			2016	66,0	66,0												
6	Výstavba kanalizácie v IBV Arenda	2223 - Miestne kanalizácie	2013	dĺžka vybud. kanalizácie	25,0	25,0															
			2013	m			2013	25,0	25,0												
7	Výstavba kanalizácie v obci	2223 - Miestne kanalizácie	2007	dĺžka vybud. kanalizácie	419,0	419,0	2007	110,0	110,0												
							2011	49,0	49,0												
							2012	50,0	50,0												
			2016*	dĺžka vybud. kanalizácie			2016	210,0	210,0												

* kanalizácia stále nie je vybudovaná v celej obci, buduje sa postupne
Zdroj: MDVRR 2015, obecný úrad

Ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií

Cieľom Ex – ante hodnotenia stavu projektovej pripravenosti investícií je analyzovať súčasný stav pripravenosti investičných zámerov a možnosti ich financovania z rôznych zdrojov. Obec Pozdišovce v čase vypracovania tohto PRO nemá vypracovanú žiadnu projektovú dokumentáciu.

Formulár 2 (A7): Ex - ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií

Ex-ante hodnotenie - stav projektovej pripravenosti investícií k termínu vypracovania nového PRO (pipe_line)																				
v tis. EUR																				
por. č.	Politika - oblasť	Názov investície	Klasifikácia stavby - triedy	Rok začatia-plán	Technická príprava mesiac /rok	Cena podľa stavebného zámeru		Navrhovaný objem finančných prostriedkov v príslušnom roku spolu			Finančné prostriedky podľa zdrojov									
				Rok dokončenia-plán		ÚR:	Celkom	Z toho stavebná časť	Rok	Objem fin. prostriedkov celkom	Z toho verejné investície	Štátny rozpočet	Rozpočet KSK	Rozpočet obce	Štátne účelové fondy	Úvery so zárukou štátu	Rozpočet EÚ	Kód OP	Súk. zdroje	Iné zdroje
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1	Hospodárska																			
2	Sociálna																			
3	Sociálna																			

Zdroj: MDVRR 2015, obecný úrad

A.II Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie v kontexte tohto Programu rozvoja predstavuje pre obec tie oblasti, ktoré síce ovplyvňujú jej rozvoj (v rôznej miere, či už významne alebo len okrajovo), avšak obec ich zároveň nedokáže svojou činnosťou nijako ovplyvniť. V makroregionálnej mierke je dôležitým činiteľom rozvoja obce európsky rozvojový koncept „Red octopus“, ktorý stanovuje hlavné rozvojové centrá Európy. Ide o tzv. „červenú chobotnicu“ (pomenovanie podľa tvaru tejto rozvojovej siete), ktorá spája najrozvinutejšie európske sídelné a aglomeračné centrá a centrá, ktoré majú najväčší potenciál ďalšieho rozvoja. Jedno z ramien „červenej chobotnice“ prechádza aj Slovenskom, avšak len jeho juhozápadnou časťou. Pozdišovce sú teda od tohto ramena značne vzdialené.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) vyhodnotila jednotlivé sídelné centrá Slovenska ako terciárne centrá, t.j. centrá na základe ich terciárnej obslužnosti (úrovne vybavenosti vybranou vyššou občianskou vybavenosťou). Takýmto spôsobom bolo na národnej úrovni vytvorených päť skupín obcí (okrem Bratislavy a Košíc, ktoré stoja samostatne a nepatria do žiadnej skupiny), ktoré naznačujú úroveň obsluhy ako pre vlastné mesto, tak pre jeho zázemie (prvé tri skupiny sa pritom členia na dve podskupiny). Najbližšie centrá osídlenia pre Pozdišovce predstavujú mestá Michalovce (2a. skupina), Trebišov (2b. skupina), Sečovce (4. skupina), Vranov (2b. skupina), Strážske (5. skupina), Michalovce (2a. skupina) a Sobrance (4. skupina).

Okrem centier osídlenia KURS 2001 na Slovensku stanovila jadrové ťažiská osídlenia, ktoré sú navzájom pospájané rozvojovými osami I. stupňa. Ostatné sídelné centrá sú pospájané osami II. a III. stupňa. Tieto rozvojové a urbanizačné osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych potrieb.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 stanovuje tri stupne rozvojových osí, ktoré vychádzajú z nasledovných kritérií:

- rozvojová os prvého stupňa – prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hraníc krajiny, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu rýchlostného typu,
- rozvojová os druhého stupňa – prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami osídlenia prvej úrovne, resp. prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu nadregionálneho významu alebo jednu rýchlostnú cestu,
- rozvojová os tretieho stupňa – prepája stredné centrá a ťažiská osídlenia tretej úrovne navzájom, ako aj ostatné vyhodnocované centrá osídlenia s ostatnými centrami osídlenia druhej skupiny.

Z pohľadu rozvoja územia najdôležitejšia, teda rozvojová os I. stupňa, prepája Bratislavu a Košice (o. i.) severoslovenským dopravným koridorom cez mestá Žilina, Poprad, Levoču a Prešov, čiže najbližšie k Pozdišovciam sa táto os nachádza až priamo v Košiciach. Cez Pozdišovce prechádza ešte len navrhovaná os I. stupňa – v smere z Košíc na Užhorod. Obec Pozdišovce teda neleží na žiadnej existujúcej rozvojovej osi, stanovenej Koncepciou územného rozvoja Slovenska 2001 a preto len ťažko možno v budúcnosti očakávať rozvojové impulzy zo strany štátu voči tejto obci.

Veľmi dôležitým aspektom v analýze vonkajšieho prostredia je aj stratégia štrukturálnej politiky Európskej únie a jej priemet do slovenských pomerov. Počas programovacieho obdobia EÚ 2000-2006 (čo pre Slovensko znamenalo roky 2004-2006) používala Európska únia stratégiu regionálnej politiky založenú na rovnomernom prístupe samospráv k štrukturálnym fondom (tzv. „pokropením regiónov investíciami“, kde každá samospráva mala rovnaký prístup k týmto fondom). Od programovacieho obdobia 2007 - 2013 sa však už stratégia regionálnej politiky EÚ zmenila, keďže táto sa už nezamerala na znižovanie regionálnych disparít formou podpory zaostalých regiónov, ale

na základe skúseností z regionálneho rozvoja zo západoeurópskych krajín, rozhodla sa posilňovať predovšetkým vytýčené póly rastu, ktoré sú najviac konkurencieschopné a majú najväčší potenciál rozvoja (týmto opatrením sa taktiež sledovalo posilnenie vonkajšej konkurencieschopnosti EÚ ako celku voči ostatným aktérom vo svetovom hospodárstve). Jednotlivými krajinami vytýčené póly rastu mali byť nositeľmi rozvoja v jednotlivých regiónoch a postupom času by sa rozvoj z týchto pólov rastu mal šíriť do ich bezprostredného okolia (teda do zaostalejších oblastí v ich okolí). Na Slovensku tak boli od programovacieho obdobia 2007-2013 na základe koncepcie územného rozvoja Slovenska stanovené inovačné a kohézne póly rastu (niektoré mestá a obce v ich bezprostrednom zázemí), pričom najväčšia časť podpory zo štrukturálnych fondov smeruje práve do nich.

Výrazným vonkajším rozvojovým impulzom pre obec by mohla byť zvýšená podpora zo strany vlády formou investičných stimulov pre tie priame zahraničné investície, ktoré sa plánujú realizovať priamo v okrese Michalovce. Skúsenosti však ukazujú, že od roku 2002, kedy sa začalo s poskytovaním investičnej pomoci, jednotlivé slovenské vlády touto formou podporovali smerovanie priamych zahraničných investícií primárne do najrozvinutejších regiónov Slovenska (najmä do trojuholníka Bratislava – Trnava – Nitra, do Košíc a oblasti stredného Považia po Žilinu). Do oblasti Zemplína smerovala len minimálna časť investičnej pomoci vlády. Z prostredia investičnej pomoci teda len ťažko očakávať výraznejšie rozvojové impulzy pre región v blízkej budúcnosti.

Spomínaná politika územnej podpory vo forme investičnej pomoci a množstvo ďalších faktorov (napr. faktor sídelnej hierarchie, faktor makropolitikovej atraktivity, faktor veľkej dopravnej infraštruktúry, faktor historickej marginality, faktor depresnosti priľahlých prihraničných regiónov a pod.; Korec 2005) prispeli (a naďalej prispievajú) k veľmi nerovnovážnemu regionálnemu vývoju v rámci Slovenska, keď sa medzi jednotlivými jeho regiónmi vytvorili pomerne výrazné regionálne disparity. Vytvorila sa tak významná priestorová polarizácia spoločnosti s existenciou centier na strane jednej a periférií (vnútorných aj prihraničných periférnych regiónov) na strane druhej. Uvedené skutočnosti upozorňujú na výrazne znížený potenciál budúceho rozvoja obce Pozdišovce, prichádzajúci z vonkajšieho prostredia.

Členstvo obce v organizáciách

Obec Pozdišovce je členom 4 združení, ktoré vznikli za rôznym účelom, majú rôzne ciele a prostredníctvom ktorých sa obec snaží uplatňovať a presadzovať svoje záujmy:

- RVC Michalovce – záujmové združenie, pôsobiace najmä v oblasti vzdelávania pracovníkov samosprávy;
- „Združenie miest a obcí Slovenska“ (ZMOS) – organizácia zastupujúca záujmy samospráv na celoslovenskej úrovni;
- „Regionálne združenie miest a obcí Zemplína“ – združenie obcí Zemplína, presadzujúce záujmy členských obcí;
- Miestna akčná skupina (MAS) „Duša“ – verejno-súkromné partnerstvo rôznych organizácií (obcí, podnikov, podnikateľov, občianskych združení, neziskových organizácií a pod.), vytvorené za účelom zlepšovania kvality života v území združenia (územie obcí, ktoré sú členmi tohto združenia), posilnenia ekonomického prostredia, zhodnotenia kultúrneho a prírodného dedičstva a podpory trvalo udržateľného rozvoja. V programovom období 2014-2020 sa tomuto združeniu nepodarilo získať štatút MAS.

Štrukturálne fondy v programovom období 2014-2020

Jednou z možných ciest získavania finančných prostriedkov na realizáciu investičných akcií (okrem ďalších možných zdrojov, uvedených v časti „Indikatívny finančný plán“) sú Európske štrukturálne a investičné fondy. Napriek tomu, že tieto európske štrukturálne a investičné fondy sú z aspektu regionálneho rozvoja definované ako „doplňkové“ zdroje financovania, v súčasnom modeli regionálnej politiky a nastavenia financovania samospráv sú práve tieto prostriedky z EŠIF hlavným zdrojom financií, bez ktorého by len ťažko boli samosprávy schopné financovať svoje rozvojové

investičné projekty. V programovom období EÚ 2014 – 2020 bude Slovensko čerpať európske štrukturálne a investičné fondy v rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti a v rámci Cieľa Európska územná spolupráca. V rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti sa budú čerpať financie prostredníctvom nasledujúcich operačných programov:

- Integrovaný regionálny operačný program (OP IROP),
- OP Ľudské zdroje (OP ĽZ),
- OP Integrovaná infraštruktúra (OP II),
- OP Výskum a inovácie (OP Val),
- OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP),
- OP Efektívna verejná správa (OP EVS),
- Technická pomoc,
- Program rozvoja vidieka,
- Rybné hospodárstvo.

V rámci Cieľa Európska územná spolupráca bude Slovensko čerpať financie prostredníctvom nasledujúcich operačných programov:

Programy cezhraničnej spolupráce

- SK – CZ 2014 – 2020,
- SK – AT 2014 – 2020,
- PL – SK 2014 – 2020,
- SK – HU 2014 – 2020,
- ENI HU – SK – RO – UA 2014 – 2020.

Programy nadnárodnej spolupráce

- Stredná Európa,
- ETC Dunaj.

Programy medziregionálnej spolupráce

- INTERREG,
- ESPON,
- INTERACT,
- URBACT.

Obec Pozdišovce bude môcť v rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti čerpať z EŠIF financie najmä prostredníctvom základných operačných programov – Integrovaný regionálny operačný program OP IROP (ktorého realizátorom na území Košického kraja bude KSK prostredníctvom Regionálnej územnej stratégie KSK), OP Ľudské zdroje, OP Kvalita životného prostredia a OP Efektívna verejná správa. V rámci Cieľa Európska územná spolupráca sa obec bude môcť uchádzať o financie na realizáciu rozvojových aktivít cez Program cezhraničnej spolupráce HU – SK 2014 – 2020. Významným zdrojom financovania rozvojových projektov v rámci EŠIF sa mohli stať aj financie poskytované v rámci výziev vyhlasovaných prostredníctvom Miestnej akčnej skupiny MAS Duša, ktorej je obec členom. Tieto výzvy by boli vyhlasované v rámci stratégie CLLD⁵. Miestnej akčnej skupine sa však nepodarilo získať Štatút MAS a jej stratégia CLLD nebude v programovom období 2014-2020 finančne podporená.

---

⁵ Pričom Miestna akčná skupina by získala financie na vyhlasovanie výziev z PRV a z IROP.

STEEP analýza

Pri stretávaní sa s rôznymi problémami a výzvami je potrebné si uvedomiť, že ich riešenie môže byť v budúcnosti ovplyvnené rôznymi vonkajšími faktormi, ktoré obec nedokáže ovplyvniť. Úlohou STEEP analýzy (analýzy externého prostredia) je napomáhať tvorcom rozhodnutí predvídať budúci možný vývoj a na tieto zmeny sa pripraviť.

Formulár 3 (A8): STEEP analýza

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Starnutie obyvateľstva, emigrácia mladých ľudí do miest	Úroveň technológie poskytovateľa	Nové trhy a nové príležitosti (napr. cestovný ruch)	Vplyv rôznych subjektov na ŽP	Politika vlády v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov k lokálnemu rozvoju
Zmeny postojov a správania – aktívny tretí sektor	Dostupná technológia a využívaná technológia	Klesajúce trhy v niektorých poskytovaných službách	Možnosti obnovy a tvorby ŽP	Štrukturálna politika Európskej únie	Zmena životného štýlu
Zmeny správania obyvateľov	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Dostupnosť finančných zdrojov	Politika ŽP	Legislatívne zmeny	Tímová spolupráca
Móda	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie	Daňová politika	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Zmena vlády ako výsledok volieb	Osobné hodnoty

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia

Zhodnotenie súčasného stavu územia je spracované formou SWOT analýzy, ktorá bola vypracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce.

SWOT analýza

Formulár 4 (A10): SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • bohatá história obce, založená na hrnčiarstve • pozitívny vývoj migračného salda • rast počtu obyvateľov • vyššia hladina priemernej nominálnej mesačnej mzdy v michalovskom okrese v porovnaní s okolitými okresmi • takmer kompletne vybudovaná technická infraštruktúra • zrekonštruované verejné osvetlenie • podpora seniorov zo strany samosprávy • bohatý kultúrno-spoločenský a športový život v obci • zapájanie sa obyvateľov do spoločenského diania • množstvo kultúrnych pamiatok a budov v obci • dobré lokalizačné a realizačné predpoklady rozvoja CR priamo v obci • aktivita samosprávy na poli zabezpečovania vlastných príjmov • podpora individuálnej bytovej výstavby zo strany samosprávy • dostupnosť stavebných pozemkov a pripravené lokality pre individuálnu bytovú výstavbu • dostatok ornej pôdy pre rastlinnú výrobu 	<ul style="list-style-type: none"> • nízky podiel zhodnocovaných odpadov • nízka ochota obyvateľov podnikať • negatívna bilancia prirodzeného pohybu obyvateľstva, zapríčinená nízkou pôrodnosťou a vysokou úmrtnosťou obyvateľstva • nepriaznivá veková štruktúra obyvateľov • vysoká miera nezamestnanosti • vysoký podiel UoZ v pred dôchodkovom veku • extrémne vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných osôb • znížená kvalita niektorých miestnych komunikácií a chodníkov • málo vybudovaných chodníkov • chýbajúca kanalizácia v niektorých častiach obce • nedostatok pracovných príležitostí v obci • zrušenie viacerých prevádzok podnikov v obci, ktoré zabezpečovali pre obyvateľov pracovné miesta
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • podpora triedenia komunálnych odpadov a zefektívnenie zberu • prijatie pronatalitných opatrení • rekonštrukcia niektorých miestnych komunikácií • výstavba nových chodníkov • dostavba kanalizácie • rekonštrukcia obecného rozhlasu • zlepšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov • využitie európskych štrukturálnych a investičných fondov na financovanie projektov • využívanie možnosti podpory nezamestnaných občanov v rámci AOTP (menšie obecné služby, regionálna zamestnanosť...) • rozvoj turizmu v súvislosti s priaznivými predpokladmi CR v obci 	<ul style="list-style-type: none"> • odliv mladých obyvateľov za prácou do iných regiónov Slovenska • starnutie obyvateľstva • zvyšovanie počtu nezamestnaných obyvateľov • nízka hladina miezd v regióne Zemplína, podporujúca emigráciu obyvateľstva najmä do Košíc a Bratislavy • neustále zvyšovanie daňového zaťaženia podnikajúcich osôb zo strany vlády • nedostatočné využitie možných zdrojov z EÚ • vysoká administratívna náročnosť pre získanie financií z EŠIF • neustále zvyšovanie administratívnej záťaže výkonu miestnej samosprávy bez kompenzácie z hľadiska paralelného zvyšovania zdrojov (finančných, personálnych)

Zdroj: vlastné spracovanie

Kľúčové faktory a disparity územia

Vyhodnotením silných stránok a príležitostí zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce. Podobne, na základe vyhodnotenia slabých stránok a ohrození boli identifikované hlavné disparity obce.

Hlavné faktory rozvoja:

- využitie plôch pripravených pre individuálnu bytovú výstavbu (s vybudovanou technickou infraštruktúrou) na zvyšovanie počtu obyvateľov
- podpora rozvoja poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a agroturistiky
- zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov
- pripravenosť samosprávy uchádzať sa o nenávratné finančné príspevky na realizáciu rozvojových investičných projektov
- využitie zdrojov z EŠIF na realizáciu investičných a neinvestičných projektov.

Hlavné disparity rozvoja:

- emigrácia obyvateľstva – z obce emigruje predovšetkým mladé obyvateľstvo, a to najmä z dôvodu slabšej ponuky pracovných miest v obci a blízkom okolí
- nízky potenciál pre prilákanie investícií do priemyselnej výroby – z dôvodu málo výhodnej polohy vo vzťahu k ekonomickým centráram a nadradenej dopravnej infraštruktúre má obec nízky lokalizačný potenciál pre prilákanie investícií do priemyselnej výroby
- slabá ponuka pracovných príležitostí – obec nedokáže vygenerovať dostatočný počet pracovných príležitostí pre svoje obyvateľstvo
- nízka úroveň miezd v regióne Zemplína – úroveň miezd v regióne spolu s náročnosťou dochádzky do zamestnania pôsobí ako demotivačný faktor a generuje podmienky pre emigráciu obyvateľstva
- nezamestnanosť obyvateľstva – obyvateľstvo, ktoré si nevie nájsť prácu a neemigruje, upadá kvôli absencii dostatočného príjmu na živobytie do sociálnych problémov
- slabá ponuka trávenia voľného času – v obci sa koná málo kultúrno-spoločenských a športových podujatí, v obmedzenej miere sú vybudované športoviská a cyklochodníky.

B-Strategická časť

Programu rozvoja obce

Rozvoj rôznych regiónov, od lokálnej po makroregionálnu úroveň, je nutné chápať, realizovať, uvažovať a posudzovať v čo možno najširších súvislostiach a väzbách, nie izolovane. Z tohto dôvodu je preto pre stanovenie rozvojovej stratégie obce nevyhnutné rešpektovať aj prognostické varianty rozvoja územných celkov vyššej úrovne, či už z hľadiska strednodobého alebo dlhodobého horizontu. Východiská pre prognózy budúceho vývoja sú prezentované v rôznych strategických dokumentoch národnej úrovne. Stratégia Európa 2020 predstavuje víziu európskeho sociálneho trhového hospodárstva v 21. storočí, definuje ciele, ktoré sa majú do roku 2020 naplniť a pre tieto ciele stanovuje aj ukazovatele na ich hodnotenie. Základom tejto stratégie sú tri vzájomne sa dopĺňajúce priority:

1. **Inteligentný rast** – vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii,
2. **Udržateľný rast** – podpora ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívne využíva zdroje,
3. **Inkluzívny rast** – podpora hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť.

Stratégiu Európa 2020 aplikujú všetky členské štáty Európskej únie, teda aj Slovensko. Navyše, na podporu jej aplikácie a v záujme zlepšenia hospodárskej výkonnosti jednotlivých členských štátov vydáva Európska komisia pre tieto štáty rôzne odporúčania. Slovensko dostalo odporúčania na zlepšenie stavu v oblasti verejných financií, daní, trhu práce, vzdelávania a odbornej prípravy, sieťových odvetví, podnikateľského prostredia a efektívnosti verejnej správy. Stratégia Európa 2020 sa premieta aj do opatrení regionálnej politiky, podporujúcich rozvoj jednotlivých regiónov Slovenska.

Strategická časť Programu rozvoja obce Pozdišovce na roky 2016 – 2022 nadväzuje na analytickú časť, ktorá predstavuje komplexnú analýzu územia. Táto časť PRO obsahuje stratégiu rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné špecifiká a danosti. Jej súčasťou je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, ako aj formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

Strategická vízia a strategický cieľ obce

Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, o tom, ako by mala obec vyzeráť. Je teda nástrojom na motiváciu, opisom ideálneho stavu, ktorý by sme chceli v budúcnosti dosiahnuť. Stanovuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na strednodobý časový horizont. Analýzou súčasného stavu obce, analýzou doteraz realizovaných a plánovaných projektov, na základe analýzy hlavných faktorov rozvoja a na základe funkcií, ktoré plní samospráva obce bola sformulovaná nasledovná **strategická vízia** obce Pozdišovce:

Obec Pozdišovce je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby.

Na dosiahnutie uvedenej strategickkej vízie bude potrebné naplniť strategický cieľ rozvoja obce Pozdišovce na roky 2016 – 2022. **Strategickým cieľom** rozvoja obce je

„vytvoriť podmienky pre zvyšovanie kvality života jej obyvateľov aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľadovaní životného prostredia obce“.

Stratégia rozvoja

Cieľom strategickej časti programu je navrhnúť priority a opatrenia, ktoré budú viesť k naplneniu stanovenej vízie. Ide o návrh takých priorit a opatrení, ktorých riešenie je buď priamo v kompetencii obce alebo tiež takých, ktoré síce nie sú priamo v jej kompetencii, avšak obec ich dokáže svojou činnosťou a svojimi schopnosťami ovplyvniť žiaducim smerom.

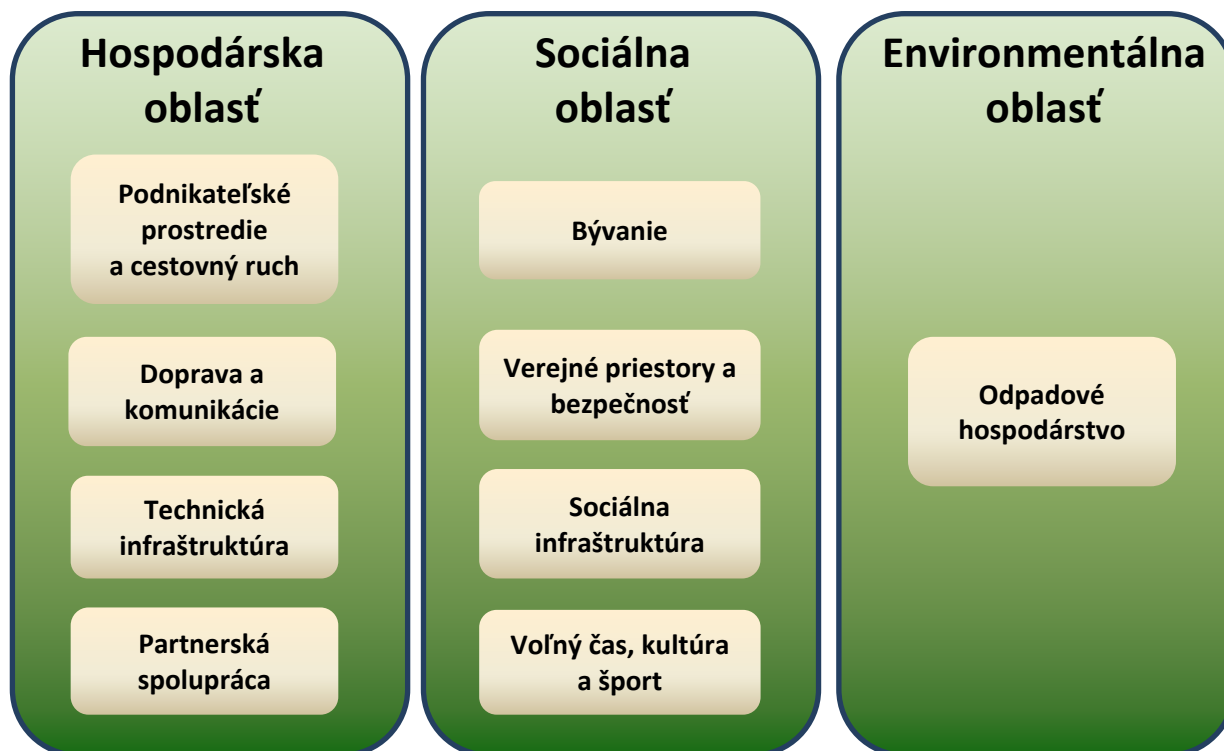
Definovanie stratégie rozvoja obce vychádza najmä z detailného poznania jej vnútorného prostredia a z poznania potrieb obyvateľstva, pričom priamo nadväzuje na výsledky analýz. Stratégia vychádza zo základného predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy od národnej po regionálnu úroveň budú zabezpečovať koordinovaný prístup v záujme dosiahnutia realizácie plánovaných zmien a že bude existovať dobrá informovanosť kľúčových aktérov regionálneho rozvoja.

Stratégia rozvoja obce je spracovaná v súlade s aktualizovanou Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktorá definuje hlavné faktory rozvoja slovenských regiónov, analyzuje regionálne disparity a prognózuje hospodársky vývoj v týchto regiónoch. Táto stratégia, spracovaná v súlade so stratégiou Európa 2020, definuje 5 prioritných oblastí na dosiahnutie cieľa – vytvoriť konkurencieschopnú, pracovné miesta vytvárajúcu a na poznatkoch založenú ekonomiku:

- PO 1 – Ľudské zdroje – zvýšenie kvality ľudského kapitálu,
- PO 2 – Ekonomická výkonnosť a konkurencieschopnosť hospodárstva,
- PO 3 – Štrukturálne zmeny,
- PO 4 – Poznatkovo orientovaná ekonomika,
- PO 5 – Ochrana a tvorba životného prostredia.

Týchto 5 prioritných oblastí Národnej stratégie regionálneho rozvoja je premietnutých do navrhovaných priorit v stratégii rozvoja obce, pričom sú prispôbolené podmienkam obecnej samosprávy tak, že PO 2 až PO 4 z Národnej stratégie RR sú v PRO zjednotené do Prioritnej oblasti Hospodárska politika, PO 1 predstavuje v PRO Prioritnú oblasť Sociálna politika a PO 5 predstavuje oblasť Environmentálna politika.

Pre naplnenie definovanej vízie si teda obec Pozdišovce stanovila tri hlavné rozvojové oblasti a v rámci nich nasledovné priority:

- A.) **Hospodárska oblasť** – táto prioritná oblasť pozostáva zo štyroch priorít: podnikateľské prostredie a cestovný ruch (podpora podnikania a CR, rozvoj poľnohospodárstva, podpora samostatne hospodáriacich roľníkov), doprava a komunikácie (rekonštrukcia a výstavba nových miestnych komunikácií a chodníkov), technická infraštruktúra (dostavba kanalizácie a inej technickej infraštruktúry) a partnerská spolupráca (spolupráca s obcami).
- B.) **Sociálna oblasť** – prioritná oblasť pozostávajúca taktiež zo štyroch rozvojových priorít: bývanie (podpora výstavby bytov), verejné priestory a bezpečnosť (revitalizácia verejných priestranstiev, kamerový systém), sociálna infraštruktúra (rekonštrukcia budov v obci) a voľný čas, kultúra a šport (výstavba oddychových zariadení, podpora kultúrnych a športových podujatí a telies).
- C.) **Environmentálna oblasť** – prioritná oblasť obsahujúca jednu rozvojovú prioritu: odpadové hospodárstvo (podpora triedenia a zhodnocovania komunálnych odpadov).

Prostredníctvom týchto troch prioritných oblastí a definovaných priorít, ktoré sú v programovej časti dokumentu rozpracované do jednotlivých opatrení, projektov a aktivít, bude obec naplňať definovanú strategickú víziu rozvoja. Splnením jednotlivých cieľov a stanovených opatrení bude zabezpečovať zvyšovanie kvality života svojich obyvateľov.

Formulár 5 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov

Vízia			
„Obec Pozdišovce je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby“			
Strategický cieľ			
„vytvoriť podmienky na zvyšovanie kvality života jej obyvateľov aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľaďovaní životného prostredia obce“			
Prioritná oblasť	Hospodárska	Sociálna	Environmentálna
Globálny cieľ	Rozvíjať vnútorný potenciál územia, založený na podpore miestneho hospodárstva a vybudovanej dopravnej a technickej infraštruktúry	Podporovať skvalitňovanie občianskej vybavenosti a zabezpečovať pre obyvateľov dôstojné podmienky spoločenského vyžitia	Zabezpečiť pre obyvateľov obce ako aj jej návštevníkov kvalitné životné prostredie
Priority	<ul style="list-style-type: none"> • podnikateľské prostredie a cestovný ruch • doprava a komunikácie • technická infraštruktúra • partnerská spolupráca 	<ul style="list-style-type: none"> • bývanie • verejné priestory a bezpečnosť • sociálna infraštruktúra • voľný čas, kultúra a šport 	<ul style="list-style-type: none"> • odpadové hospodárstvo
Opatrenia	1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov 1.2 Podpora cestovného ruchu 1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry 1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce 1.5 Spolupráca s partnerskými obcami	2.1 Výstavba nájomných bytov 2.2 Úprava verejných priestranstiev 2.3 Prevencia kriminality a zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov 2.4 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti 2.5 Skvalitnenie ponuky možností trávenia voľného času 2.6 Podpora spoločenského a kultúrneho života	3.1 Podpora zhodnocovania odpadov 3.2 Podpora triedenia odpadov

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

C-Programová časť

Programu rozvoja obce

Programová časť PRO nadväzuje na strategickú časť a obsahuje opatrenia a projekty na zabezpečenie realizácie programu rozvoja, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti na úroveň opatrení a aktivít. Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Opatrenia, projekty a aktivity podľa prioritných oblastí

Všetky projekty a aktivity, ktoré samospráva plánuje v strednodobom horizonte realizovať, sú uvedené v nasledujúcom formulári. Konkrétne činnosti, ktoré samospráva plánuje realizovať formou projektového zámeru, sú v tomto aj v ďalších formulároch uvedené ako „**Projekt**“. Činnosti, ktoré sa neplánujú realizovať formou projektového zámeru, sú uvedené ako „**Aktivita**“.

Formulár 6 (P1): Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí

Prioritná oblasť 1 – HOSPODÁRSKA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov	<p>Aktivita: 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci</p> <ul style="list-style-type: none"> - príprava pozemkov, budov, priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj podnikateľských aktivít - prenájom obecných pozemkov a budov - podpora subjektov lesného hospodárstva a zhodnocovania drevnej hmoty - podpora poľnohospodárov a samostatne hospodáriacich roľníkov
1.2 Skvalitňovanie turistickej infraštruktúry	<p>Projekt: 1.2.1 Rozšírenie pamätnej izby</p> <p>Aktivita:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozšírenie expozície pamätnej izby v budove obecného úradu
1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry	<p>Projekt: 1.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov</p> <p>Aktivita:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia asfaltového povrchu miestnych komunikácií v intraviláne obce - rekonštrukcia existujúcich chodníkov a výstavba nových <p>Projekt: 1.3.2 Výstavba cyklistického chodníka</p> <p>Aktivita:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba cyklistického chodníka okolo vodnej nádrže „Rybník“
1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce	<p>Projekt: 1.4.1 Dostavba kanalizácie</p> <p>Aktivita:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobudovanie chýbajúcej splaškovej kanalizácie a prípojok k budovám <p>Projekt: 1.4.2 Výstavba technickej infraštruktúry v časti Arenda</p> <p>Aktivita:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie vodovodu, elektriny, kanalizácie a verejného osvetlenia v lokalite IBV

	<p>Projekt: 1.4.3 Oprava obecného rozhlasu Aktivity: - rekonštrukcia koncových bodov rozhlasu - zabezpečenie technológie na obsluhu rozhlasu</p>
1.5 Spolupráca s partnerskými obcami	<p>Aktivita: 1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce - rozvoj spolupráce s partnerskými obcami</p>
Prioritná oblasť 2 – SOCIÁLNA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
2.1 Podpora bytovej výstavby	<p>Projekt: 2.1.1 Výstavba nájomných bytov Aktivity: - vybudovanie bytového domu so 6 nájomnými bytmi v záujme podpory bývania mladých rodín v obci</p>
2.2 Úprava verejných priestranstiev	<p>Projekt: 2.2.1 Revitalizácia verejných priestranstiev Aktivity: - osadenie dlažby, úprava chodníkov a komunikácií - osadenie obecného mobiliáru (lavičky, zastávky, odpadkové koše, informačné tabule...) - revitalizácia verejnej zelene</p>
2.3 Prevencia kriminality a zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov	<p>Projekt: 2.3.1 Výstavba kamerového systému Aktivity: - osadenie monitorovacích kamier v intraviláne obce za účelom prevencie kriminality</p>
2.4 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti	<p>Projekt: 2.4.1 Rekonštrukcia kultúrneho domu Aktivity: - zateplenie budovy, výmena strešnej krytiny - vybudovanie prístupových chodníkov k budove</p> <p>Projekt: 2.4.2 Rekonštrukcia kaplnky na cintoríne Aktivity: - stavebno-technické úpravy kaplnky</p> <p>Projekt: 2.4.3 Rekonštrukcia obecného úradu Aktivity: - zateplenie budovy, výmena strešnej krytiny - rekonštrukcia vnútorných priestorov</p> <p>Projekt: 2.4.4 Rekonštrukcia obecnej budovy „Hvizda“ Aktivity: - stavebno-technické úpravy budovy (súp. č. 202)</p> <p>Projekt: 2.4.5 Výstavba zariadenia pre seniorov Aktivity: - výstavba budovy určenej na poskytovanie sociálnych služieb v zariadení (prostredníctvom súkromného investora)</p>
2.5 Skvalitnenie ponuky možností trávenia voľného času	<p>Projekt: 2.5.1 Výstavba detského ihriska a oddychovej zóny Aktivity: - výstavba pieskoviska, preliezok, hojdačiek, šmýkačiek a ďalšieho podobného zariadenia pre deti - výstavba zariadení na realizáciu outdoorového cvičenia</p>

2.6 Podpora spoločenského a kultúrneho života	<p>Aktivita: 2.6.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí</p> <ul style="list-style-type: none"> - podpora kultúrnych podujatí - podpora športových podujatí - podpora miestnych kultúrnych a športových telies
Prioritná oblasť 3 – ENVIRONMENTÁLNA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
3.1 Podpora zhodnocovania odpadov	<p>Projekt: 3.1.1 Výstavba obecného kompostoviska</p> <p>Aktivita:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie kompostoviska na zabezpečenie zhodnocovania biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu pochádzajúceho z katastra obce <p>Projekt: 3.1.2 Obstaranie nádob na biologicky rozložiteľný komunálny odpad</p> <p>Aktivita:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakúpenie domácich kompostérov - zakúpenie nádob na dočasné skladovanie BRKO pred jeho zhodnotením
3.2 Podpora triedenia odpadov	<p>Projekt: 3.2.1 Zriadenie zberného dvora</p> <p>Aktivita:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie zberného dvora na podporu triedenia odpadov v obci

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PRO. Ukazovatele výsledkov a dopadov pre PRO obce sú spracované v nasledujúcom formulári. Rozdelené sú do troch kategórií:

- ukazovatele výstupu – práce, tovary a služby, financované počas realizácie aktivít projektu,
- ukazovatele výsledku – okamžitý efekt realizácie aktivít projektu, príp. služby poskytnuté cieľovej skupine,
- ukazovatele dopadu – dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu.

Východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov v rámci hodnotenia dopadov pre PRO obce boli stanovené ako nulové v roku 2016, cieľové hodnoty boli stanovené pre roky 2019 a 2022.

Formulár 7 (P2): Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PRO

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	
				2016	2019	2022
Hospodárska oblasť						
Opatrenie 1.1. - Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov						
Dopad	Podpora podnikateľa	OcÚ	počet	0	2	4
Opatrenie 1.2. - Skvalitňovanie turistickej infraštruktúry						
Dopad	zvýšený počet návštev	OcÚ	počet/rok	0	5	10
Opatrenie 1.3. - Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry						
Výsledok	Zrekonštruované miestne komunikácie	OcÚ	m	0	0	2000
Výsledok	Vybudované chodníky pre peších	OcÚ	m	0	0	1500
Výsledok	Vybudované cyklochodníky	OcÚ	m	0	0	1500
Opatrenie 1.4. - Zlepšenie technickej vybavenosti obce						
Dopad	Pripojení obyvatelia na kanalizáciu	OcÚ, ŠÚSR	počet	0	1000	1300
Dopad	Vybud. tech. infraštruktúra v časti Arenda	OcÚ, ŠÚSR	súbor	0	1	1
Výstup	Osadené koncové body rozhlasu	OcÚ	počet	0	40	40
Opatrenie 1.5. - Spolupráca s partnerskými obcami						
Výsledok	Podporované partnerské projekty	OcÚ	počet	0	2	2
Sociálna oblasť						
Opatrenie 2.1. - Podpora bytovej výstavby						
Výsledok	Vybudované nájomné byty	OcÚ	počet	0	0	6

Opatrenie 2.2. - Úprava verejných priestranstiev						
Výsledok	Zrevitalizované verejné priestranstvá	OcÚ	ha	0	1	1
Opatrenie 2.3. - Prevencia kriminality a zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov						
Výstup	Osadené bezpečnostné kamery	OcÚ	počet	0	10	10
Opatrenie 2.4. - Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti						
Výsledok	Zrekonštr. budova kultúrneho domu	OcÚ	súbor	0	1	1
Výsledok	Zrekonštr. budova kaplnky	OcÚ	súbor	0	0	1
Výsledok	Zrekonštr. budova obecného úradu	OcÚ	súbor	0	1	1
Výsledok	Zrekonštr. budova "Hvizda"	OcÚ	súbor	0	1	1
Výsledok	Vybudované zariadenie pre seniorov	OcÚ	súbor	0	0	1
Opatrenie 2.5. - Skvalitnenie ponuky možností trávenia voľného času						
Výsledok	Vybudované detské ihrisko	OcÚ	súbor	0	1	1
Výsledok	Postavená oddychovo-športová zóna	OcÚ	súbor	0	1	1
Opatrenie 2.6. - Podpora spoločenského a kultúrneho života						
Výsledok	Podporené kultúrne podujatia	OcÚ	počet/rok	0	4	4
Výsledok	Podporené športové podujatia	OcÚ	počet/rok	0	3	3
Výsledok	Podporené miestne kultúrne a športové telesá	OcÚ	počet/rok	0	3	3
Environmentálna oblasť						
Opatrenie 3.1. - Podpora zhodnocovania odpadov						
Výstup	Vybudované obecné kompostoviská	OcÚ	počet	0	1	1
Výstup	Obstarané nádoby na BRKO	OcÚ	počet	0	200	200
Opatrenie 3.2. - Podpora triedenia odpadov						
Výstup	Vybudované zberné dvory	OcÚ	počet	0	1	1

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

Súhrnný prehľad projektových zámerov na nasledujúce obdobie poskytuje Formulár P3.

Formulár 8 (P3): Súhrnný prehľad projektových zámerov obce

P. č.	Typ zámeru	Klasifikácia stavby	Zameranie projektu (názov vystihujúci zámer)	Oblasť, na ktorú je projektový zámer orientovaný		Ukazovatele výstupov		Stav pripravenosti projektového zámeru		Predpokladaný termín realizácie (od - do)	Predpokladané náklady (tis. eur)	Priorita zámeru		Spolupráca s partnerom pri realizácii	Realizácia projektu je viazaná na podmienku
				Oblasť	Kategória	Ukazovateľ / jednotka	Plánovaná hodnota	Stav	Iné			Priorita	Iné		
1	4	5	6	8	8a	9	9a	10	10a	11	12	13	13a	14	15
1	Neinvestičný		Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci	Zamestnanosť		podpora podnikateľa / počet	4		-	2016-2022	3,50 €	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah	-	N	N/A
2	Neinvestičný		Rozšírenie pamätnej izby	Cestovný ruch	Kultúrne a historické pamiatky	zvýšený počet návštev / počet	10	V štádiu úvah	-	2018-2020	35,00 €	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah	-	N	N/A
3	Investičný	2112 - Miestne komunikácie	Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD	dĺžka zrekon. asphalt. povrchu / m	3500	V štádiu úvah	-	2021	350,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A
4	Investičný	2112 - Miestne komunikácie	Výstavba cyklistického chodníka	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD	vybudované chodníky / m	1500	V štádiu úvah	-	2022	120,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A
5	Investičný	2223 - Miestne kanalizácie	Dostavba kanalizácie	Technická infraštruktúra	Kanalizácia, čistiareň odpadových vôd	pripojení obyv. / počet	1300	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu	-	2016-2020	1 000,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A

6	Inves tičný	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	Výstavba technickej infraštruktúry v časti Arenda	Technická infraštrukt úra		vybud. infraštruktúra / súbor	1	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu	-	2018-2019	300,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	N	N/A
7	Inves tičný	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	Oprava obecného rozhlasu	Technická infraštrukt úra	Obecný rozhlas	nové body rozhlasu / počet	40	V štádiu úvah	-	2019	50,00 €	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah	-	N	N/A
8	Nein vesti čný		Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce	Cestovný ruch		podporené partnerské projekty	2	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu	-	2016-2022	2,80 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	A	N/A
9	Inves tičný	1122 - Trojbytové a viacbytové budovy	Výstavba nájomných bytov	Sociálna infraštrukt úra	Bývanie	postavené byty / počet	6	V štádiu úvah	-	2020-2022	500,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A
10	Inves tičný	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	Revitalizácia verejných priestranstiev	Sociálna infraštrukt úra	Verejné priestranstvá	zrekonšt. plochy verejných priestr. / ha	1	V štádiu úvah	-	2018-2019	100,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A
11	Inves tičný	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	Výstavba kamerového systému	Sociálna infraštrukt úra	Bezpečnosť	osadené kamery / počet	10	V štádiu úvah	-	2019	45,00 €	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah	-	N	N/A
12	Inves tičný	1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	Rekonštrukcia kultúrneho domu	Sociálna infraštrukt úra	Občianska vybavenosť	zrekonštr. objekty / počet	1	V štádiu úvah	-	2017-2018	200,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	N	N/A

13	Inves tičný	1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít	Rekonštrukcia kaplnky na cintoríne	Sociálna infraštrukt úra	Občianska vybavenosť	zrekonštr. objekty / počet	1	V štádiu úvah	-	2020	50,00 €	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah	-	N	N/A
14	Inves tičný	1220 - Budovy pre administratívu	Rekonštrukcia obecného úradu	Sociálna infraštrukt úra	Občianska vybavenosť	zrekonštr. objekty / počet	1	V štádiu úvah	-	2018-2019	80,00 €	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah	-	N	N/A
15	Inves tičný	1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	Rekonštrukcia obecnej budovy "Hvizda"	Sociálna infraštrukt úra	Občianska vybavenosť	zrekonštr. objekty / počet	1	V štádiu úvah	-	2016-2017	120,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	N	N/A
16	Inves tičný	1264 - Nemocničné budovy a zdravotnícke zariadenia	Výstavba zariadenia pre seniorov	Sociálna infraštrukt úra	Zdravotníctv o	vybudované objekty/ počet	1	V štádiu úvah	-	2019-2021	400,00 €	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah	-	A	N/A
17	Inves tičný	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	Výstavba detského ihriska a oddychovej zóny	Sociálna infraštrukt úra	Šport, voľný čas	vybudované objekty/ počet	1	V štádiu úvah	-	2018	55,00 €	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah	-	N	N/A
18	Nein vesti čný		Podpora kultúrnych a športových podujatí			podporené podujatia za rok / počet	10		-	2016-2022	10,50 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	A	N/A
19	Inves tičný	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	Výstavba obecného kompostoviska	Životné prostredie	Zhodnocovan ie odpadu	vybudované objekty/ počet	1	V štádiu úvah	-	2018	45,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	N	N/A

20	Neinvestičný		Obstaranie nádob na biologicky rozložiteľný komunálny odpad	Životné prostredie	Zhodnocovanie odpadu	obstarané nádoby / počet	200	V štádiu úvah	-	2017	30,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	N	N/A
21	Investičný	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	Zriadenie zberného dvora	Životné prostredie	Zhodnocovanie odpadu	vybudované objekty/ počet	1	V štádiu úvah	-	2019	300,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

D-Realizačná časť

Programu rozvoja obce

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov. Realizačná časť obsahuje:

- akčný plán,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PRO,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PRO k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PRO.

Akčný plán obce

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností/projektov/aktivít súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno-ekonomického rozvoja. Tento plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov a aktivít. Obsahuje predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie a predpokladané zdroje financovania.

Formulár 9 (R1): Akčný plán

Opatrenie, projekt/aktivita	Termín	Zodpovedný	Financovanie (tis. eur)
HOSPODÁRSKA OBLASŤ			
1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov			
<i>Aktivita: 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci</i>	od 2016 priebežne	obec	3,50
1.2 Skvalitňovanie turistickej infraštruktúry			
Projekt: 1.2.1 Rozšírenie pamätnej izby	2018-2020	obec	35,00
1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry			
Projekt: 1.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov	2021	obec	350,00
Projekt: 1.3.2 Výstavba cyklistického chodníka	2022	obec	120,00
1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce			
Projekt: 1.4.1 Dostavba kanalizácie	2016-2020	Obec, VVS KE	1 000,00
Projekt: 1.4.2 Výstavba technickej infraštruktúry v časti Arenda	2018-2019	obec	300,00
Projekt: 1.4.3 Oprava obecného rozhlasu	2019	obec	50,00
1.5 Spolupráca partnerskými obcami			
<i>Aktivita: 1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce</i>	od 2016 priebežne	obec	2,80
SOCIÁLNA OBLASŤ			
2.1 Podpora bytovej výstavby			
Projekt: 2.1.1 Výstavba nájomných bytov	2020-2022	obec	500,00
2.2 Úprava verejných priestranstiev			
Projekt: 2.2.1 Revitalizácia verejných priestranstiev	2018-2019	obec	100,00
2.3 Prevencia kriminality a zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov			
Projekt: 2.3.1 Výstavba kamerového systému	2019	obec	45,00
2.4 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti			
Projekt: 2.4.1 Rekonštrukcia kultúrneho domu	2017-2018	obec	200,00
Projekt: 2.4.2 Rekonštrukcia kaplnky na cintoríne	2020	obec	50,00
Projekt: 2.4.3 Rekonštrukcia obecného úradu	2018-2019	obec	80,00

Projekt: 2.4.4 Rekonštrukcia obecnej budovy „Hvizda“	2016-2017	obec	120,00
Projekt: 2.4.5 Výstavba zariadenia pre seniorov	2019-2021	súkromný investor	400,00
2.5 Skvalitnenie ponuky možností trávenia voľného času			
Projekt: 2.5.1 Výstavba detského ihriska a oddychovej zóny	2018	obec	55,00
2.6 Podpora spoločenského a kultúrneho života			
Aktivita: 2.6.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí	od 2016 priebežne	obec	10,50
ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ			
3.1 Podpora zhodnocovania odpadov			
Projekt: 3.1.1 Výstavba obecného kompostoviska	2018	obec	45,00
Projekt: 3.1.2 Obstaranie nádob na biologicky rozložiteľný komunálny odpad	2017	obec	30,00
3.2 Podpora triedenia odpadov			
Projekt: 3.2.1 Zriadenie zberného dvora	2019	obec	300,00

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PRO

Vypracovaním a schválením tohto programu rozvoja plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky, ktorým je princíp programovania. Implementácia navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať konkrétnych ľudí, ktorí budú tieto projekty/aktivity uskutočňovať od začiatku do konca a ktorí za nich budú aj zodpovední. Vzhľadom na poddimenzovanosť samosprávy z aspektu ľudských zdrojov sa predpokladá, že niektoré projekty/aktivity bude potrebné realizovať v spolupráci s externými poradcami, odborníkmi, príp. špecializovanými firmami.

V systéme riadenia a implementácie PRO je **Riadiacim orgánom** na úrovni obce obecny úrad prostredníctvom starostu obce. Ten zodpovedá za systém riadenia PRO, ako aj za systém čerpania získaných dotácií, použitia úverových zdrojov a v prípade získania pomoci zo štrukturálnych fondov aj za čerpanie tejto pomoci. Obecné zastupiteľstvo plní úlohu **Monitorovacieho výboru**. **Orgánom auditu** je hlavný kontrolór a príslušná komisia OcZ, ak je zriadená. Funkciu **Platobného orgánu** vykonáva ekonomické oddelenie OcÚ a príslušné oddelenia OcÚ plnia funkciu **Sprostredkovateľského orgánu**. PRO ako aj všetky jeho zmeny a doplnky schvaľuje obecné zastupiteľstvo (Inštitút priestorového plánovania, 2016).

Administratívne zabezpečenie realizácie tohto programu je teda nevyhnutnou podmienkou jeho plnenia. Realizácia si však bude vyžadovať pravidelnú systematickú prácu. Z tohto dôvodu sa odporúča zriadiť komisiu strategického rozvoja. Táto komisia by vystupovala ako poradný orgán, ktorého úlohou by bolo vypracovať a posúdiť Správu o realizácii PRO, stav finančného čerpania prostriedkov, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PRO a zúčastňovať sa dôležitých stretnutí, týkajúcich sa rozvoja obce. V prípade potreby by táto komisia mala za úlohu prehodnotiť plán na ďalšie obdobie, eventuálne doplniť úlohy a opatrenia, ktoré neboli uvedené v tomto programe a pod. Samospráva tak bude raz ročne získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu, kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PRO za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia. Obecné zastupiteľstvo vo vzťahu k realizácii PRO berie na vedomie návrh strategickú časť dokumentu, schvaľuje celý dokument PRO a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Úlohou OcZ je taktiež schvaľovanie spolufinancovania pripravovaných projektov. Obecné zastupiteľstvo teda každoročne schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o prípadných zmenách a aktualizácii programu.

Stručný popis komunikačnej stratégie

Súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PRO budú, či už z dôvodu povinného informovania a publicity (najmä pri projektoch financovaných z EŠIF) alebo v rámci komunikácie medzi obcou a cieľovými skupinami pri príprave a realizácii projektov, rôzne formy komunikácie. V prípade realizácie projektov z EŠIF budú v záujme informovania verejnosti osadené informačné tabule, príp. budú organizované úvodné a záverečné konferencie, semináre, workshopy a pod.

V podmienkach obce prebieha komunikácia predovšetkým osobným stykom verejnosti a záujmových skupín s jej volenými orgánmi a zamestnancami. Významným komunikačným kanálom najmä pre mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľstva je webová stránka obce. Staršie vekové kategórie uprednostňujú najmä obecný rozhlas a úradnú tabuľu. Ďalším nástrojom komunikácie budú pozvánky na priamu účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Prostredníctvom uvedených komunikačných kanálov bude až do ukončenia platnosti PRO prebiehať neustála komunikácia s obyvateľmi týkajúca sa náležitostí a realizácie tohto PRO.

System monitorovania a hodnotenia

Cieľom systému monitorovania a hodnotenia je získavanie informácií o reálnom plnení PRO a o jeho prípadnom negatívnom vývoji. Dôsledkom dobrého nastavenia systému monitorovania a hodnotenia bude prípadná zmena spôsobu realizácie, podľa potreby aj definovanie a prijatie nových opatrení.

Ako už bolo spomenuté vyššie, samospráva bude raz ročne (do leta, do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PRO za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia.

Monitorovanie Programu rozvoja sa teda bude vykonávať priebežne počas celého trvania PRO až do ukončenia jeho platnosti. Tento proces bude vychádzať z údajov uvedených vo Formulári P2 – ukazovateľa výstupu, výsledku a dopadu projektu. Výstupom monitorovania PRO bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou môže byť aj prípadná monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v rámci implementácie projektov z EŠIF. Za prípravu monitorovacej správy konkrétneho projektu bude zodpovedať jeho garant podľa povahy projektu. Za prípravu monitorovacej správy PRO bude zodpovedať samospráva obce – či už prostredníctvom starostu obce, hlavného kontrolóra, poslancov, zriadenej komisie strategického rozvoja, zamestnancov obecného úradu, príp. inej poverenej osoby.

Formulár 10 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PRO na programové obdobie 2016 - 2022		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2018	podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	v prípade potreby	kontrola súladu programu s reálnou situáciou
Tematické hodnotenie časti PRO	2017	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	v prípade potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov; pri návrhu na revíziu PRO
Ad hoc hodnotenie celého PRO alebo jeho časti	2016-2022	na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

E-Finančná časť

Programu rozvoja obce

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PRO,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Indikatívny finančný plán

Výška potrebných finančných prostriedkov je v tomto PRO uvedená pri jednotlivých projektoch a opatreniach. Uvedené sumy sú stanovené odhadom, keďže bez spracovania projektovej dokumentácie nie je možné ex-ante určiť konkrétnu (presnú) sumu, potrebnú na realizáciu projektu. Pri rozhodovaní o financovaní jednotlivých projektov sa bude prihliadať na ich dôležitosť a na ich prínos pre rozvoj obce. Niektoré projekty/aktivity sa budú môcť realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, iné si však budú vyžadovať náročnejšie zdroje z hľadiska finančného aj personálneho zabezpečenia.

Potenciálne zdroje, ktoré sa samospráva môže snažiť získať na realizáciu opatrení a aktivít uvedených v tomto PRO, sú najmä:

- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov (napr. Environmentálny fond, ŠFRB),
- financovanie z národných projektov (napr. úrady práce, soc. vecí a rodiny - AOTP),
- rozpočet samosprávneho kraja,
- európske štrukturálne a investičné fondy,
- prostriedky MAS,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR,
- Svetová banka,
- sponzorské dary podnikateľov, súkromných osôb, neziskového sektora a pod.,
- vlastné zdroje (rozpočet obce).

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného Programu rozvoja je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Formulár 11 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia

Oblasť	rok							Spolu (tis. eur)
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Hospodár- ska	0,90	250,90	410,90	465,90	260,90	350,90	120,90	1 861,30
Sociálna	11,50	211,50	231,50	251,50	301,50	301,50	251,50	1 560,50
Environ- mentálna	0,00	30,00	45,00	300,00	0,00	0,00	0,00	375,00
SPOLU (tis. eur)	12,40	492,40	687,40	1 017,40	562,40	652,40	372,40	3 796,80

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Financovanie jednotlivých projektov sa bude realizovať z viacerých zdrojov, pričom závisieť bude od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb. Financovanie sa tak bude opierať o zdroje obce, o národné zdroje, o zdroje z EŠIF, VÚC, o súkromné a ďalšie zdroje.

Intervenčná matica predstavuje odhad objemu potrebných zdrojov na realizáciu jednotlivých projektových zámerov. Finálna podoba a konkrétna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie a vychádzať bude najmä z procesu verejného obstarávania.

Formulár 12 (F5): Model viaczdrojového financovania - intervenčná matica

Viaczdrojové financovanie (tis. eur)								
Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje	iné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu		
Opatrenie 1.1	3,50				3,50	3,50		
Opatrenie 1.2	35,00		10,00		25,00	35,00		
Opatrenie 1.3	470,00	399,50	47,00		23,50	470,00		
Opatrenie 1.4	1 350,00	1 147,50	135,00		67,50	1 350,00		
Opatrenie 1.5	2,80				2,80	2,80		
Opatrenie 2.1	500,00		475,00		25,00	500,00		
Opatrenie 2.2	100,00	85,00	10,00		5,00	100,00		
Opatrenie 2.3	45,00	38,25	4,50		2,25	45,00		
Opatrenie 2.4	850,00	280,50	33,00		136,50	450,00	400,00	
Opatrenie 2.5	55,00	46,75	5,50		2,75	55,00		
Opatrenie 2.6	10,50				10,50	10,50		
Opatrenie 3.1	75,00		71,25		3,75	75,00		
Opatrenie 3.2	300,00	255,00	30,00		15,00	300,00		
SPOLU	3 796,80	2 252,50	821,25		323,05	3 396,80	400,00	

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Finančný rámec na realizáciu PRO pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty a aktivity PRO na celé jeho obdobie. Obsahuje podrobné členenie predpokladaných finančných zdrojov, potrebných na realizáciu jednotlivých projektov.

Formulár 13 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PRO

Číslo opatrenia	Kód a názov projektu/aktivity	Klasifikácia stavieb - trieda	Hlavný ukazovateľ- výsledku, dopadu	Termín začatia a ukončenia realizácie projektu / aktivity	RN Spolu (tis. eur)	Verejné zdroje celkom	Verejné zdroje		Súkromné zdroje	Úverové zdroje	EIB príspevok (informatívne)	Iné zdroje
				rok			a=b+e+f+g+h	b=c+d				
I. Hospodárska politika					1 861,30 €	1 861,30 €	314,30 €	1 547,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 1.1	1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci		4 podporení podnikateľa	2016-2022	3,50 €	3,50 €	3,50 €					
Opat. 1.2	1.2.1 Rozšírenie pamätnej izby		zvýšený počet návštev	2018-2020	35,00 €	35,00 €	35,00 €					
Opat. 1.3	1.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov	2112 - Miestne komunikácie	3 500 m zrekonštr. komunikácií	2021	350,00 €	350,00 €	52,50 €	297,50 €				
	1.3.2 Výstavba cyklistických chodníkov	2112 - Miestne komunikácie	1 500 m vybudovaných cyklochodníkov	2022	120,00 €	120,00 €	18,00 €	102,00 €				
Opat. 1.4	1.4.1 Dostavba kanalizácie	2223 - Miestne kanalizácie	1 300 obyvateľov pripojených na kanal. a ČOV	2016-2020	1 000,00 €	1 000,00 €	150,00 €	850,00 €				
	1.4.2 Výstavba technickej infraštruktúry v časti Arenda	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	vybudovaná infraštruktúra	2018-2019	300,00 €	300,00 €	45,00 €	255,00 €				

	1.4.3 Oprava obecného rozhlasu	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	40 nových bodov rozhlasu	2019	50,00 €	50,00 €	7,50 €	42,50 €					
Opat. 1.5	1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce		2 podporené partnerské projekty ročne	2016-2022	2,80 €	2,80 €	2,80 €						
II. Sociálna politika						1 560,50 €	1 160,50 €	710,00 €	450,50 €	400,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 2.1	2.1.1 Výstavba nájomných bytov	1122 - Trojbytové a viachytové budovy	postavených 6 bytov	2020-2022	500,00 €	500,00 €	500,00 €						
Opat. 2.2	2.2.1 Revitalizácia verejných priestranstiev	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	revitalizované verejné priestranstvá	2018-2019	100,00 €	100,00 €	15,00 €	85,00 €					
Opat. 2.3	2.3.1 Výstavba kamerového systému	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	10 osadených kamier	2019	45,00 €	45,00 €	6,75 €	38,25 €					
Opat. 2.4	2.4.1 Rekonštrukcia kultúrneho domu	1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	zrekonštr. objekty	2017-2018	200,00 €	200,00 €	30,00 €	170,00 €					
	2.4.2 Rekonštrukcia kaplnky na cintoríne	1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít	zrekonštr. objekty	2020	50,00 €	50,00 €	7,50 €	42,50 €					
	2.4.3 Rekonštrukcia obecného úradu	1220 - Budovy pre administratívu	zrekonštr. objekty	2018-2019	80,00 €	80,00 €	12,00 €	68,00 €					
	2.4.4 Rekonštrukcia obecnej budovy "Hvizda"	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	zrekonštr. objekty	2016-2017	120,00 €	120,00 €	120,00 €						

	2.4.5 Výstavba zariadenia pre seniorov	1264 - Nemocničné budovy a zdravotnícke zariadenia	vybudované objekty	2019-2021	400,00 €	0,00 €			400,00 €				
Opat. 2.5	2.5.1 Výstavba detského ihriska a oddychovej zóny	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	vybudované objekty	2018	55,00 €	55,00 €	8,25 €	46,75 €					
Opat. 2.6	2.6.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí		podporené miestne kultúrne a športové podujatia a telesá	2016-2022	10,50 €	10,50 €	10,50 €						
III. Environmentálna politika						375,00 €	375,00 €	120,00 €	255,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 3.1	3.1.1 Výstavba obecného kompostoviska	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	vybudované objekty	2018	45,00 €	45,00 €	45,00 €						
	3.1.2 Obstaranie nádob na biologicky rozložiteľný komunálny odpad		200 obstaraných nádob	2017	30,00 €	30,00 €	30,00 €						
Opat. 3.2	3.2.1 Zriadenie zberného dvora	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	vybudované objekty	2019	300,00 €	300,00 €	45,00 €	255,00 €					
Celkom						3 796,80 €	3 396,80 €	1 144,30 €	2 252,50 €	400,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

System hodnotenia a zaradovania projektov do financovania

Dôležitým momentom v procese realizácie PRO bude schvaľovanie financovania jednotlivých projektových zámerov obecným zastupiteľstvom. Pri výbere projektov bude preto nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam či už z legislatívneho hľadiska alebo vo vzťahu k rozvoju obce.

Nasledujúca hodnotiacia tabuľka pre výber projektov je upravená pre potreby obce. Najvyššiu prioritu (úroveň dôležitosti) majú projekty, ktorých realizácia vyplýva priamo z legislatívy a projekty, ktoré budú riešiť výrazne naliehavú havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Kategória s vysokou prioritou zahŕňa projekty s oporou vo VZN obce, projekty Miestnej akčnej skupiny, oblastnej organizácie cestovného ruchu, projekty s vydaným právoplatným stavebným povolením (príp. aj projekty s ukončeným procesom verejného obstarávania), projekty, na ktoré sa dajú získať zdroje z EŠIF a/alebo ich realizácia je zároveň nutná pre rozvoj obce a projekty, ktoré majú vysokú podporu u obyvateľstva. Kategória so strednou úrovňou dôležitosti obsahuje tie projekty, ktoré majú možnosť byť spolufinancované z európskych štrukturálnych a investičných fondov a/alebo ich realizácia je zároveň vhodná pre rozvoj obce. Kategóriu 4 a 5 predstavujú projekty nachádzajúce sa vo fáze úvah (bez spracovania prvotných analýz, projektovej dokumentácie, stavebného povolenia a pod.).

Formulár 14 (F3): Hodnotiacia tabuľka pre výber projektov

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovne dôležitosti)	Projekt/Aktivita
1	Najvyššia	a) projekty vyplývajúce zo zákona alebo legislatívy EÚ b) projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu	3.1.2
2	Vysoká	a) projekty s oporou vo VZN obce b) projekty s právoplatným stavebným povolením c) projekty MAS d) projekty OOCR e) projekty miestnych rozvojových organizácií f) projekty s vysokou podporou obyvateľov g) projekty s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty, ktorých realizácia je pre rozvoj obce nutná	1.4.1; 1.4.2; 2.1.1; 2.4.1; 2.4.2; 3.1.1
3	Stredná	projekty s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty, ktorých realizácia je pre rozvoj obce vhodná	1.2.1; 1.3.1; 1.3.2; 1.4.3; 1.5.1; 2.2.1; 2.3.1; 2.4.3; 2.4.4; 2.4.5; 2.5.1; 2.6.1; 3.2.1
4	Nízka	projekty v štádiu zámerov / úvah	1.1.1
5	Najnižšia	ostatné	

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Záver

Formulár 15 (Z1): Schválenie PRO

Schválenie PRO	
Dokument	<p><u>Názov dokumentu:</u> Program rozvoja obce Pozdišovce na roky 2016 – 2022</p> <p><u>Štruktúra dokumentu:</u> dokument je štruktúrovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanéj Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015 a podľa Metodiky na spracovanie Programu rozvoja obce, vydanéj Inštitútom priestorového plánovania, september 2016.</p>
Spracovanie	<p><u>Forma a obdobie spracovania:</u> spracovanie PRO vykonala obec v partnerstve s externým odborníkom, ktorý koordinoval proces tvorby dokumentu a zabezpečoval dodržiavanie metodických postupov. Dokument bol spracovaný v mesiacoch november – december 2016.</p> <p><u>Autor dokumentu:</u> RNDr. Radomír Babiak, PhD.</p> <p><u>Náklady na spracovanie:</u> z rozpočtu samosprávy</p>
Prerokovanie	<p><u>Prerokovanie v orgánoch samosprávy dňa:</u></p>
Schválenie	<p><u>Návrh na uznesenie zastupiteľstva:</u> „Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program rozvoja obce Pozdišovce na roky 2016 – 2022“.</p>

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Prílohy

Zoznam informačných zdrojov použitých v PRO

- Bazálne environmentálne informácie o sídlach Slovenska (www.beiss.sk)
- Halás, M. (2008): Priestorová polarizácia spoločnosti s detailným pohľadom na periférne regióny Slovenska. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 2008, Vol. 44, No. 2
- Inštitút priestorového plánovania (2016): *Stručná metodika spracovania Programu rozvoja obce a Spoločného programu rozvoja obcí*. Bratislava: september 2016.
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001
- Korec, P. (2005): *Regionálny rozvoj Slovenska v rokoch 1989-2004*. Bratislava: Geografika, 2005. ISBN 80-969338-0-9, 227 s.
- MDVRR (2015): *Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC*. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015, 62 s.
- Molnár, M., Čižmárik, J., Hreha, R., Mišíková, A., Urban, M. (2015): *Pozdišovce*. Lojan EXEL PLUS, 2015. ISBN 978-80-89508-17-4
- Mušinka, A., Škobla, D., Hurrle, J., Matlovičová, K., Kling, J. (2014): *Atlas rómskych komún na Slovensku 2013*. Bratislava: UNDP, 2014. ISBN 978-80-89263-18-9, 120 s.
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR
- Operačné programy 2014-2020
- Partnerská dohoda 2014-2020
- PHSR Košického samosprávneho kraja 2016-2022
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Pozdišovce 2007-2013
- Program rozvoja vidieka 2014-2020
- Register pozemkových spoločenstiev
- Register účtovných závierok
- Ročné výkazy o komunálnom odpade z obce Pozdišovce 2012 až 2015
- Stratégia Európa 2020
- Súvaha obce Pozdišovce k 31.12.2015
- Štatistický úrad Slovenskej republiky
- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
- Územný plán veľkého územného celku Košického kraja
- Weisová, D., Bernátová, M. (2012): *Strategické plánovanie samosprávy*. Žilina: Municipalia, 2012.
- Zákon č. 389/1990 Zb. o obecnom zriadení
- Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti
- Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy
- Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja
- Výkaz ziskov a strát obce Pozdišovce za rok 2015

Internetové zdroje:

census2011.statistics.sk	www.orsr.sk
datacube.statistics.sk	www.pamiatky.sk
datacube.statistics.sk/SODB/	www.pozdisovce.sk
http://cp.atlas.sk	www.protipoziarne.sk
http://uzemia.enviroportal.sk	www.ranc-u-kosta.webnode.sk
statdat.statistics.sk	www.registeruz.sk
www.beiss.sk	www7.statistics.sk
www.cdb.sk	www.vs.sk/heraldreg
www.maps.google.com	www.zrsr.sk
www.minv.sk	

Zoznam skratiek použitých v PRO

AOTP	Aktívne opatrenia trhu práce	OcÚ	Obecný úrad
BRKO	Biologicky rozložiteľný komunálny odpad	o. i.	Okrem iného
CDB	Cestná databanka	OOCR	Oblasťná organizácia cestovného ruchu
CLLD	Community-led Local Development (Miestny rozvoj vedený komunitou)	PA	Povodňová aktivita
CR	Cestovný ruch	POH	Program odpadového hospodárstva
ČOV	Čistička odpadových vôd	PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
DHZ	Dobrovoľný hasičský zbor	PPF	Poľnohospodársky pôdny fond
EAO	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	PRO	Program rozvoja obce
EIB	Európska investičná banka	SHR	Samostatne hospodáriaci roľníci
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy	SVP, š.p.	Slovenský vodohospodársky podnik, š.p.
EZÚS	Európske zoskupenie územnej spolupráce	ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
ha	Hektár	ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
KURS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
KZAM	Klasifikácia zamestnaní	ÚSES	Územný systém ekologickej stability
MAS	Miestna akčná skupina	TTP	Trvalé trávne porasty
MOK	Maloobjemový kontajner	UoZ	Uchádzač o zamestnanie
MSP	Malí a strední podnikatelia	VÚC	Vyšší územný celok
NPR	Národná prírodná rezervácia		

Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky

Obec si v tomto PRO naplánovala realizovať viacero projektov/aktivít. Niektoré z naplánovaných projektov/aktivít sú pomerne jednoduché, nevyžadujú si veľké finančné, materiálne, príp. personálne úsilie. Na druhej strane, iné projekty si zo svojej povahy budú vyžadovať množstvo úsilia, času, schopností a financií. Akčný plán na daný rozpočtový rok predstavuje zhrnutie projektových zámerov obce, ktoré sa plánujú realizovať v roku 2016 a výhľadovo aj v rokoch 2017 a 2018. Zložitejšie projekty/aktivity sú v tomto Akčnom pláne rozpracované formou Formuláru na prípravu projektov.

2016

- **1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci**
 Cieľ projektu/aktivity: Podporovať miestnych podnikateľov, poľnohospodárov a SHR
 Termín realizácie: od 2016 každoročne
 Predpokladané náklady: 3 500,- eur
- **1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce**
 Cieľ projektu/aktivity: Rozvíjať spoluprácu s obcami
 Termín realizácie: od 2016 každoročne
 Predpokladané náklady: 400,- eur ročne
- **2.6.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí**
 Cieľ projektu/aktivity: Podporovať kultúrny a športový život v obci
 Termín realizácie: od 2016 každoročne
 Predpokladané náklady: 1 500,- eur ročne

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	1.4.1 Dostavba kanalizácie
Cieľ projektu	Dobudovať odvádzanie splaškových vôd prostredníctvom kanalizácie a ČOV pre celú obec
Termín	2016-2020
Garant	Obec Pozdišovce
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	1 000 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, Štátny rozpočet, EŠIF, Environmentálny fond
Výstupy	Vybudovaná kanalizácia
Užívatelia	Obyvatelia obce a jej návštevníci

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	2.4.4 Rekonštrukcia obecnej budovy „Hvizda“
Cieľ projektu	Zabezpečiť kvalitné materiálno-technické podmienky a vybavenie pre obyvateľov obce
Termín	2016-2017
Garant	Obec Pozdišovce
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	120 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet
Výstupy	Zrekonštruovaný objekt
Užívatelia	Obyvatelia obce

2017

- 3.1.2 Obstaranie nádob na biologicky rozložiteľný komunálny odpad**
 Cieľ projektu/aktivity: Zabezpečiť zhodnocovanie BRKO zo záhrad rodinných domov
 Termín realizácie: 2017
 Predpokladané náklady: 30 000,- eur

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	2.4.1 Rekonštrukcia kultúrneho domu
Cieľ projektu	Zabezpečiť kvalitné materiálno-technické podmienky a vybavenie v budove kultúrneho domu
Termín	2017-2018
Garant	Obec Pozdišovce
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	200 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, Štátny rozpočet, EŠIF
Výstupy	Zrekonštruovaný objekt
Užívatelia	Obyvatelia obce

2018

- **1.2.1 Rozšírenie pamätnej izby**
 Cieľ projektu/aktivity: Skvalitniť expozíciu pamätnej izby a zvýšiť jej návštevnosť
 Termín realizácie: 2018-2020
 Predpokladané náklady: 35 000,- eur

- **2.5.1 Výstavba detského ihriska a oddychovej zóny**
 Cieľ projektu/aktivity: Skvalitniť obyvateľom obce možnosti trávenia voľného času
 Termín realizácie: 2018
 Predpokladané náklady: 55 000,- eur

- **3.1.1 Výstavba obecného kompostoviska**
 Cieľ projektu/aktivity: Zabezpečiť zhodnocovanie BRKO z verejných priestranstiev a zo záhrad rodinných domov
 Termín realizácie: 2018
 Predpokladané náklady: 45 000,- eur

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	1.4.2 Výstavba technickej infraštruktúry v časti Arenda
Cieľ projektu	Vybudovať kompletnú technickú infraštruktúru na stavebných pozemkoch v lokalite IBV
Termín	2018-2019
Garant	Obec Pozdišovce
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	300 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, Štátny rozpočet, EŠIF, úverové zdroje
Výstupy	Vybudovaná technická infraštruktúra
Užívatelia	Stavebníci rodinných domov

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	2.2.1 Revitalizácia verejných priestranstiev
Cieľ projektu	Zlepšiť vzhľad verejných priestranstiev v obci, skvalitniť životné prostredie
Termín	2018-2019
Garant	Obec Pozdišovce
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	100 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, Štátny rozpočet, EŠIF
Výstupy	Príťažlivý vzhľad obce
Užívatelia	Obyvatelia obce a jej návštevníci

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	2.4.3 Rekonštrukcia obecného úradu
Cieľ projektu	Skvalitniť energetickú hospodárnosť budovy, zlepšiť jej vzhľad
Termín	2018-2019
Garant	Obec Pozdišovce
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	80 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, Štátny rozpočet, EŠIF
Výstupy	Zrekonštruovaný objekt
Užívatelia	Obyvatelia obce, jej návštevníci a zamestnanci OcÚ

Zoznam tabuliek, grafov, obrázkov a formulárov

Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov	7
Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát.....	7
Tabuľka 3: Frekvencia zberu komunálneho odpadu v obci.....	10
Tabuľka 4: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva.....	12
Tabuľka 5: Vybrané parametre vekovej štruktúry obyvateľstva obce Pozdišovce	15
Tabuľka 6: Obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity	17
Tabuľka 7: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomickej činnosti.....	17
Tabuľka 8: Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca (eur)	18
Tabuľka 9: Obyvateľstvo podľa počítačových znalostí	19
Tabuľka 10: Vývoj nezamestnanosti v obci	19
Tabuľka 11: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.3.2015	20
Tabuľka 12: Byty podľa formy vlastníctva a systému dodávky vody.....	22
Tabuľka 13: Byty podľa obytných miestností	22
Tabuľka 14: Byty podľa obdobia výstavby.....	22
Tabuľka 15: Vybavenie technickou infraštruktúrou	23
Tabuľka 16: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2015)	23
Tabuľka 17: Infraštruktúra kultúry a športu	25
Tabuľka 18: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb.....	25
Tabuľka 19: Subjekty podľa právnej formy v obci Pozdišovce	27
Tabuľka 20: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2015; v ha)	28
Tabuľka 21: Bilancia aktív a pasív k 31.12.2015 (eur; netto).....	30
Tabuľka 22: Náklady a výnosy v roku 2015	31
Graf 1: Množstvo vyprodukovaných komunálnych odpadov v obci Pozdišovce	11
Graf 2: Vývoj počtu obyvateľov v obci Pozdišovce.....	12
Graf 3: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2006-2015.....	13
Graf 4: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2006-2015	14
Graf 5: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2006-2015.....	14
Graf 6: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2015.....	15
Graf 7: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania	16
Graf 8: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 30.6.2016	20

Graf 9: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 30.6.2016	21
Formulár 1 (Ú6): Ex - post hodnotenie predchádzajúceho PHSR.....	32
Formulár 2 (A7): Ex - ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií	34
Formulár 3 (A8): STEEP analýza.....	38
Formulár 4 (A10): SWOT analýza	39
Formulár 5 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov.....	44
Formulár 6 (P1): Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí	46
Formulár 7 (P2): Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PRO	49
Formulár 8 (P3): Súhrnný prehľad projektových zámerov obce	51
Formulár 9 (R1): Akčný plán	56
Formulár 10 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania	58
Formulár 11 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia	60
Formulár 12 (F5): Model viaczdrojového financovania - intervenčná matica	61
Formulár 13 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PRO	62
Formulár 14 (F3): Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov	65
Formulár 15 (Z1): Schválenie PRO	66